

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

"EDINOST"
1849 W. 22 St.
Telephone:
Canal 98.
Chicago, Ill.

Izhaja dvakrat
na teden.
Velja za celo
leto \$3.00
Published semy
weekly.
Subscription
\$3.00
yearly.

ŠTEV. (No.) 87.

CHICAGO, ILL., TOREK, 8. NOV. 1921.

LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Bureson, Postmaster General.

AMERIKANSKE NOVICE.

Urednik hrvatskega lista ustreljen

Anton Basatič, urednik edinega katoliškega hrvatskega tednika Glasnika istine v Chicagu je bil ustreljen pretežno sobotno zjutraj.

Basatič je šel v pisarno Canizzo & Jurko & Co., real Estate pisarno, kjer je imel pisalno mizo in kamor je hodila njegova pošta. Ko sta prišla pred pisarno z avtomobilom dva človeka in sta ga ustrelila. Nekaj časa so govorili mirno, potem pa vedno bolj razburjeno. Sladjič se je Basatič obrnil od njih in šel v pisarno. Tu je bila uradnica za pisalno mizo. Pozdravil jo je, kakor po navadi, toda videlo se mu je, da je bil zelo razburjen in prestrašen. V tem se vrata odpro eden izmed mož vstopi v pisarno pomeri za Basatiča in šest streljev je padlo. Basatič se je smrtno ranjen zgrudil na tla in v nekoliko minutah umrl.

Kaj je vzrok umora, se še ne ve. Policija je do sedaj veliko naprijatelj, zlasti radi finančnih težav, da si je sposobil denar od raznih oseb pa ga ni mogel vrniti. Nasprotno so mu bili drugi tudi radi avstrijske politike. On je pisal v svojem listu za Avstrijo proti Jugoslaviji, kakor Dalmatinci v večini mislijo in hočejo. Zato si je pa nakopal smrtno sovražstvo onih Dalmatincev, ki so pa za Jugoslavijo. Ta dva motiva sta morala najbrže biti, ki sta bila vzrok umora. Policija sedaj išče med njegovimi sovražniki in dolžniki, morilca. Ker je uradnica v pisarni morilca dobro videla, ne bo težko najti pravega. Baje se že na siedi.

Basatič ima za seboj burno življenje. Ko je bil še v Dubutnu pravijo, da je bil socialist. V Chicagu je bil urednik katoliškega lista, za kar se je v resnici zelo trudil. Bil je nekekrat tudi pri nas in se ravno pogajal z našo tiskarno, da bi mu tiskala hrvatski katoliški Koledar kakoršen je naš Ave Maria. Bil je še v petek zjutraj tukaj. Njegovi nasprotniki so ga sploh sumitali za slabega človeka, saj tem ko so ga njegovi pristaši zelo hvalili. Teško je zato izreči on njem pravo mnenje. V kolikor smo ga mi poznali — in poznali smo ga samo — kolikor smo imeli z njim stika s tiskovinami, katere je naročal pri nas — ni bil slab človek. Občudovali smo njegovo naporno delo, da je vzdržal katoliški list med Hrvati vkljub velikim nasprotju celo od katoliške duhovske strani.

Strašno je, kako se množe umori in poboji v Chicagu. Kakor je sedaj kinala ne bo nihče življenja varen na ulici. Človeku vzeti življenje — to je kakor ubiti muho!

Seveda — vera gine! Koliko listov je, ki se trudijo z občudovanjem vredno marljivostjo in požrtvovalnostjo za to, da jemljejo iz sre ljudi vero. Poglejte naše rdeče liste, kaj počno! Kaj pa je človek brez vere drugega kakor najkruče zver!

Ne, nič čudnega niso to vsakdanji umori. Še bolj se bodo množili, kolikor bolj bo vera ginila. In tisti, ki so si že toliko zaslug stekli za brezverstvo bodo po malem sami na sebi občutili sadove njih narodove vzgoje.

Ta prezalosten slučaj med katoliškimi Hrvati pa naj bi rodil te sadove, da bi se katoliški može zavledli, kam gre tudi med njimi ubogi narod, naj se združijo in naj si že

ustanove kak katoliški list! Pri nas je slabo, tam je pa glede tega še slabše. Vendar, ko so se bratje Hrvatje odločili za svojo katoliško jednoto, bodo gotovo tudi tukaj storili kak korak naprej. Bratje na delo, ker resni so dnovi, a delo in trud naj vam pa Bog blagoslovi!

POLICIJSKI KOMISAR IN DRŽAVNI PRAVDNIK V LASEH.

Državni pravdnik Crowe in policijski komisar v Chicagu sta si zelo v laseh najbrže v veliko veselje vsem lumpom in vsem hudočelcem, katerih je Chicagu polna. Najzanimivjše pri vsem tem je pa to, da sta si v laseh, zato ker je Crowe državni pravdnik, na svojo roko vzel veliko metlo in je začel pometat nesnago iz mesta Chicagu v obliki slabih hiš in jani razbojnikov in "spilavcev". Ko bo sta oba dobila dovolj "mazila", bo najbrže zopet vse o. k.

CENE ŽITU SE VEDNO PADAJO.

Vedno bolj in bolj padajo cene žitu. Sedaj smo že prav blizu dolar bušel (nekako mernik). Prvič, da bo prišlo prav do dolarja mernik. Potem naj pa farmer živi?

SAM SEBE ZAŽGAL.

Gabriel Troth blizu Hammond, Ind., je kuhar "jakea" (ko je lupjica lepo sijala in se mu smejala izpod nebes, ko mu je jakec eksplodiral in zažgal skedenj. Da bi zakril uzrok ognja, je hitro polil še ostalo poslopje s petrolejem. Toda pri tem je sam sebe nekoliko polil in se užgal. Zgorel je na mestu v strašnih bolečinah.

REŠIL 4.000 DOL.

Stavbinsko društvo nekake Reifelsenovke, kakoršno imamo tudi mi v Chicagu, kjer je blagajnik neki Jakob Pesceke, se je zmotil in je dal v žepne "boxo" mesto denarja zapiski seje, denar pa v žep. Ko je prišel na ulico in šel nekoliko korakov po ulici, ustavljal se je pred njim avtomobil in iz njega so skočili trije roparji s zakritimi obrazi mu potegnili škaflo iz rok in zopet skočili na avtomobil in odpihali — brez denarja. — Toraj je včasih pozabljenost vendar dobra, kajti Mr. Pesceku je rešila ves denar. — To svari lo za naše slovensko stavbinsko društvo.

EXTENSION MAGAZINE

Je ime največjemu katoliškemu leposlovnemu časopisu, katerega izdaja Catholic Church Extension Society, ki je že toliko dobrega storila za ohranitev sv. vere med ameriškimi katoliki, toliko revnim malim naselbinam katolikov postavila male cerkvice, uredila "Cerkev na kolesih", to je železniški voz, ki je urejen kakor krasna cerkev, ki gre od kraja do kraja, da se morejo verniki udeleževati sv. zakramentov. Kedor se toraj naroči na ta list objednem podpira eno izmed najplemenitejših organizacij v Ameriki.

Kdor pošlje naročnino na ta list, ki znaša \$3.00 za celo leto, dobi kot dar krasen rožni venček blagoslovljen od sv. očeta. Predsednik te družbe, Rt. Rev. Msgr. Kelley je bil sam v Rimu in je dal te rožne vence blagosloviti.

Prav toplo priporočamo, vsem ameriškim Slovincem, ki znajo čitati angleško, kakor tudi posebno naši odraščajoči mladini ta leposlovni list, ki prinaša krasne povesti in članke.

Naroča se pri uredništvu Edinosti.

IZ HRVATSKIH KROGOV.

Hrvatski ameriški katoliki so si u (Nadaljevanje na 2. strani.)

RAZGLED PO SVETU

20 let med divjaki. Vseučilišni profesor Hobbs v Michiganu se je pred nedavno podal na znanstvena preiskovanja Karolinskih otokov v Tihem morju. Na otoku Kusai je med ondodnimi divjaki našel angleškega kapetana Lepindra West, ki je leta 1901 odplul na ladji "Horatic" na raziskovanje teh otokov. Ladjo "Horatic" je vihar razbil ob skali in od cele posadke se je edino ta kapetan rešil na otok Kusai. Kapetan Leander West živi že 20 let med ondodnimi divjaki, je popolnoma podivjal in profesor Hobbs je le z veliko težavo izvedel od kapetana odkod da je došel. Profesor bi ga bil kaj rad spravil nazaj v Evropo, toda ta podivjani kapetan Anglež leči bolan in ni sposobni za dolgo vožnjo v Evropo. Kapetan West nima na sebi niti trdnice evropske obleke, kajti oblečen je tako, kakor so oblečeni tamošnji divjaki, v listje širokih palmovih vej, a preživljal se je od sadja in jake teke posušne vrste golobov, že celih 20 let ni zavžil nobene kuhane ali pečene jedi, ker si ni mogel na noben način pripraviti ognja.

Nov izum v tiskarstvu. Sergije Baltić v Sarajevu je iznašel novo vrsto predalov za ročni stavek, v katerem so črke razvrščene tako, da se stavi za 80 proc. lažje in hitreje nego v sedanjih. Baltić je odšel v Belgrad, da svoj izum zavaruje s patentom.

Največji balon na svetu, katerega so naročile Združene države v Angliji, se je pri poskusni vožnji razkidal na dvoje. Ko bi Amerika vedela, da je treba naročiti sir iz Švice, vino iz Francije, polento iz Italije, klobase z Kranjskega, rečeta iz Ribnice, zrakoplove pa iz Nemčije, bi se ji kaj takega nikdar ne primarilo.

RDEČA ŠOLA.

Sedanja nemška ustava šolskega vprašanja ni končno rešila, marveč prepušča to posebnemu državnemu dolžnemu zakonju in izvzihnim določbam posameznih dežel. Tak zakon se sedaj pripravlja in značenja se vroča borba za šolo. Katoličani in verni protestanti zahtevajo verski ponk in versko vzgojo v šoli, drugi zahtevajo takoimenovano "svetno šolo". Ta označba je zelo nedolžna in če bi hoteli verjeti njenim propagatorjem, se za njo tudi dejansko ne skriva ničesar veri sovražnega, ampak ima biti "svetna šola" le enotna, v verskem pogledu neutralna šola, enako dostopna otrokom vseh veroizpovedanj in staršev brez konfesije. Kaj pa se dejansko krije pod tem geslom, nam povedo dogodki na propagandističnem "Rdečem šolskem tednu", ki so ga minoli teden priredili socialisti vseh treh struj v mestu Neukolln. V boljše razumevanje teh dogodkov moramo pribiti, da stoje za zahtevo po svetni šoli kot sklenjena politična celota ravno in edino-le socialisti. To je značilno zanje. V vseh drugih pogledih — političnih in gospodarskih — se je socialna demokracija popolnoma prilagodila stališču nesocialističnih strank in se zaradi tega ni plašila niti razcepov; samo v kulturnem pogledu so si ostali socialisti zvesti in edini med seboj. Ne ljubezen do delavstva, ampak sovraštvo do krščanstva jih edino še drži. "Rdeči šotski teden" v Neukollnu govori o tem glasno dovolj. (Nadaljevanje na 2. strani.)

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

"Slovenski Narod" je zapisal pametno besedo, da je naša država avtomobil, ki ima za soferja Hotentota. To se pravi: Naša država bi se lahko skušala v gospodarstvu z vsemi drugimi državami in bi po avtomobilsko napredovala, ko je ne bi vodil — Hotentof, divjak iz južne Afrike. — Soferji naše države so danes radikali, liberalci in samostojneži. In kam so zavozili državni avtomobil? Iz našega denarja že povsod brijejo norce, tako malo vrednost ima, davki neprestano rastejo, pri vsem tem pa imamo več tisoč milijonov primanjkljaja, gniloba, nepoštenost in podkupljivost v državni upravi že do neba smrdi, veliki del liberalnega uradništva lenobo pase in se znaša nad strankami, ker dobiva na višjem mestu potuho, verižnikom in odesalom je pod varstvom ministrov zopet napočila zlata doba, na ministrskih stolicah sede ljudje, kakor Pešičević, ki je na las enak komunistovskim atentatorjem.

V Beogradu se je izcimala lepa diplomatsko-novinarska afera, ki kaže da tudi tuji diplomati niso varni pred intrigami beograjskih poročilcev. Dela se prav čudna, več kot orijentalška politika proti raznim diplomatom in to na eni strani v raznih vladnih kabinetih, po kavarnah in gostilnah, kjer se shajajo beograjski prvaki, na drugi strani pa po raznih listih, ki so zdaj "nezavisni", zdaj poluradni, zdaj zopet popolnoma uradni, ker dobivajo informacije od šefa vladnega "Pressbira", ki so večkrat privoščili višek lažnjivosti in intrigantstva.

Nov list, ki se imenuje "Vojni invalid" je začel izhajati v Ljubljani kot glasilo splošne organizacije invalidov, vdov in sirot za Slovenijo. Izhaja dvakrat na mesec in se naroča: Poštni urad, Ljubljana VII.

Čudne so razmere v naši Jugoslaviji. Vsaka dekla ima večjo plačo kot duhovnik. Saj ji človek privoščji, pa kaj, saj je duhovnik ne more plačati, če pa ima samo manjšo plačo, kakor se zahteva za dekla. Evtj: Poglej "Slovenca" št. 227, stran 3. Socialni vestnik: Sklepi Poselske zveze: Kuharica 300 do 550 kron mesečno. Sobarica 400 kron. Navadna služkinja 350 kron. Poleg tega tudi hrano in oskrbo. Kaplani po 12 letnem študiju in stradanju 100 tziroma 85 kpon mesečne plače z draginjsko doklado 585 kron brez hrane in druge oskrbe. S to plačo naj shaja ali pa pogine. Plačati mora s to plačo hrano, streškinjo, perilo, razsvetljavo itd. O tempora, o mores! Župnik pa ima 200 K plače mesečno, poleg tega draginjsko doklado 500 kron. Skupaj 700 kron mesečno brez hrane in vse oskrbe. Od tega naj da 550 kron kuharici, 400 pa dekli itd. Tako se nam godi. Mi poginjamo in tisti, ki krmarijo, se pa mastijo pri bogatih koritih. Nekateri duhovniki pa še niti teh plač ne dobijo.

Prekmurje ne mara liberalcev. Naše verno ljudstvo v Prekmurju noče ničesar vedeti in slišati o brezverskih liberalcih in se jih otresa, kjer se le more. Liberalne stranke se v Prekmurju oklepa samo semkaj poslano učiteljstvo, uradništvo, brezvestni špekulantje in židi. List "Prekmurški Glasnik", trobilo prekmurskih brezvercev in liberalcev, je v svoji št. 28 napisal te-le pomenljive besede: (Nadaljevanje na 2. strani.)

KATOLIŠKI VESTNIK

Obletnica kronanja papeža Benedikta XV. Septembra smo obhajali sedmo obletnico, odkar vlada katoliško Cerkev papež Benedikt XV. Sedanji papež je mož, ki uživa vsled svojega očetovskega srca, nad vsa visokost spoštovanje. Celu vojsko je lečil ranjena srca, z velikim uspehom posredoval za učitelje, abisal in še zbira milijone za uboge sirote vseh narodov in deli povsod blagoslov in dobrote. Mi katoličani smo ponosni na tega svojega duhovnega vladarja, in smo mu v največji ljubezni odani.

Nazaj h Cerkvil! Protestantovska vera je od časa, odkar jo je oznanjal Martin Luter, tako propadla, da bi je sam ustanovitelj več ne poznal. Zavrnili so protestanti sv. mašo, zakramente, češčenje svetnikov, meništvu, cerkveno umetnost, celo sv. Trojico in Kristusa Boga. Vsak pastor oznanja vero po svoje, velik del njih je sploh brezveren. Zato ni čudna, da dobri in verni protestantje ne najdejo v svoji veri ničesar več za dušo. Zato je naravno, da se je začel splošen odpor in med vernimi protestanti se je začelo močno takozvano visokocerkveno gibanje, katero se silno približuje katoliško Cerkvi, ki povsem zadovoljuje človeško dušo. Propovedniki tega gibanja (večinoma protestantski pastori) priporočajo čitanje katoliških verskih knjig in časopisov, češčenje svetnikov, zopetno uvedbo sv. zakramentov, sv. mašo, redovništvo, molitev brevirja itd. Na ta način upajo protestantizmu zopet vdahniti nekoliko življenja, ki naj potem poživlja svoje vernike.

Katoličani, glave po konca! Živimo v času, ko se vsak demokratski in samostojni paglavec, ki hoče zlestiti do vladnega korita, zadira in psuati je nad možni, ki tudi v javnosti kažejo svoje iskreno katoliško prepričanje. Preganjajo katoliške uradnike, učitelje in naše ljube. Prihajamo v dobo, kakoršno smo doživeli ob začetku vojske I. 1914. Možje, fantje, žene, dekleta! Naznanite nam vsak slučaj preganjanja naših ljudi. Vse bomo točno zabeležili in poskrbeli, da dobijo ljudje, ki imajo črno dušo, svoje plačilo. Veter se bo obrnil prav kmalu... Glavo po koncu!

VAS DENAR

bo doma najhitrejša, ako ga pošljete skozi naše podjetje.

Mi računamo po najcenejšem dnevnem kurzu istega dne, ko prejmemo od pošiljateljjev denar.

Ob izidu te številke smo računali:

Za jugoslovanske krone:	
500	\$ 1.75
1,000	3.25
5,000	16.00
10,000	31.50
Za italijanske lire:	
50	\$ 2.75
100	5.00
500	22.50
1000	44.00

Vse pošiljatve naslavljajte na:

"EDINOST",
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

AMERIKANSKE NOVICE.

(Nadaljevanje z 1. strani)
stanovili svojo prvo katoliško podporno organizacijo, kateri so dali ime "Hrvatska Katolička Zajednica." Sedež ima v Gary, Ind. Ta teden je izšla prva številka glasila te nove jednote, ki se imenuje "Vijestnik Hrvatske Katoličke Zajednice", ki je bil tiskan v naši tiskarni.

Kjerkoli so Hrvatje v večjem številu naj bi si ustanovili takoj društvo in ga priklopili tej Zajednici.

KOLUMBOVI VITEZI

priporočali svojim udom naš "Minstrel Show." V najbolj razširjenem katoliškem listu v državi Illinois, "The Columbian and Western Catholic" smo brali sledeče: Minstrel Show. On next Sunday afternoon, Nov. 6th, St. Stephen's church will give a grand minstrel show for the benefit of the new school fund at Pulaski hall, 1711 South Ashland avenue. Be sure to come up after the parade. You will be able to get there in plenty of time. Rev. Father Casimir, pastor of St. Stephen's church, is an active member of Bishop Kettler Council and we should support him in his laudable efforts to give the children of his parish a thoroughly Catholic education. After the show there will be supper served by the young ladies of St. Stephen's parish. Dancing will commence immediately after the close of the minstrel show. Music by R. Sinkower's orchestra.

PREDSEDNIK HARDING IN SV. PISMO.

Predsednik Harding je prostozidar, pa se je izrazil o sv. pismo tako-le: "Jaz sem vedno veroval, da je sveto pismo božja knjiga, po kateri je Bog razodel človeku svojo voljo. Preučeval sem sv. pismo in zato pravim, da verujem to o sv. pismu iz vsakega stališča. Proučevanje sv. pisma je najbolj potrebno proučevanje in najbolj vredno, da se človek posveti temu proučevanju in po tem, kako kedo razume to knjigo, tako je njegovo življenje. Kolikor boljše kedo pozna sv. pismo, toliko plemenitejši, boljše je njegovo življenje, toliko plemenitejši je njegovo ravnanje.

Vprašajte pa naše učene profesorje, kakor so veleučeni velikan Konda, ali Zajec ali Krže ali Zavrtnik et tutti quanti, pa boste videli, kaj vam bodo govorili. Seveda, kaj je predsednik Harding proti tem duševnim velikanom.

GENERAL FOCH.

Malo kdaj je Amerika sprejela tako z velikanskim in odkritim veseljem, kakor je sprejela sedaj francoskega generala Focha, ki je vodil združeno vojsko zaveznikov proti Nemčiji. Kamor koli je prišel Foch povsodi so ga silne množice pozdravljale in sicer s tolikim navdušenjem, da Francoska lahko vidi, kako amerikalansko ljudstvo čuti.

To nedeljo je bil Foch v Chicago, kjer je zopet doživel sprejem, ki je presegal vse ostale. Zanimivo je bilo to, dane je Foch povsodi, v vsakem mestu pokazal nevtrastno, da je veren katolik. V St. Louisu, Kansas City so ga pozdravili otroci. Rekel jim je, naj dečki skušajo se naučiti pridno delati, dekleta pa pridno moliti. — V Chicago je šel k sveti maši v stolnico, kjer ga je sprejel nadškof Mundelein.

Lahko smo ponosni, katoliki da imamo takega moža, ki je tako globoko veren. Tako veliki mož veruje in smatra svojo vero za najdražji svoj zaklad, naši velikani junaki okrog rdečih listov pa pravijo, da je vera humbug. Seveda kakoršni možgani, tak razum.

BOLJŠEVIKI PROTESTIRAJO.

Zunanju rdečakrški minister Čičerin je poslal vsem vladam spomenico, v kateri se izjavlja, da boljševiska vlada ni nikdar pripoznala nobenega sklepa razoroževalne konference v Washingtonu in da bo razorožila kadar in kolikor bo sama hotela, ne pa kakor bi ji kaka zunanja

sila ukazovala. Vlade te izjave niso smatralo resnim.

MINISTERSKI PREDSEDNIK HARA ZAKLAN.

Japonski ministerski predsednik Hara je bil zaklan na postaji, ko se je hotel peljati na velik ljudski shod svoje stranke. Neki 19 letni študent je planil k njemu, ko je čakal na vlak na postaji in dvakrat zadril nož v njegova prsa. Zgrudil se je takoj mrtev na tla.

PREMOGARSKA STAVKA.

Komaj smo se iznebili strahu pred železniško stavko že nam preti stavka illinoiskih premogarjev. Razmere so jako resne in se je bati najhujšega. Vendar upamo, da se bo tudi tukaj našel izhod, da ne bo treba nepotrebnem celega naroda postaviti v težave.

Ravno se je začelo gospodarsko naše stanje zboljševati, tovarne so začele nekoliko več delati. Vsaka stavka sedaj bi pomenila velikansko katastrofo. Zato je ravno sedaj skrajna previdnost in modrost na mestu. Stavke sedaj napovedovati se pravi izrabljati zaupanje delavstva v njegovo lastno škodo.

SLOVENCE NADŠKOFIJE ČIČAŠKE.

Opozarjamo na uradni del Edinosti, kjer je priobčeno pismo našega dobrega Most Rev. G. W. Mundeleina, našega nadškofa, glede Petrovega noviča. Pismo je v resnici nekaj mojsterskega in govori samo za se. Upamo, da se bodo tudi Slovenci krepko odzvali.

RAZGLLED PO SVETU.

(Nadaljevanje z 1. strani)

Na enem izmed predavanj tega tedna je govoril neodvisni socialist dr. Lowenstein, ki je med drugim rekel: "Boj za svetno šolo je političen boj. Bog je kot izliv socialne sladnosti samo v neskončnost proricirana kapitalistična oblast. Proletariat ima zgodovinsko pravico, da se odstrani tudi tukaj utelešeno načelo podrejenosti... Pravi boj se ne bo izbojeval v parlamentu ali postavodaji, ampak proletariat mora osvobodilni boj v kulturnih in gospodarskih vprašanjih izbojevati v svoji veliki masi sam. Svetna šola je prvi cilj tega boja." To je za vsakogar dovolj jasno povedano.

"Rdeči šolski teden" se je zaključil z velikim demonstracijskim izprehodom po neukollnskih ulicah. O tem poroča "Germania": Spreveda se je udeležilo 2000 do 2500 oseb, med temi dve tretjini otrok. Spreddaj so nosili zastave vseh treh socialističnih strank. Otroci so nosili napise: "Starši, osvobodite nas verskega pouka!" "Zahtevamo socialistične učitelje!" "Resnično visoka nrvnost je nrvnost brez Boga in brez vraga!" "Išči novega duha in preženi staro zlo, zahteva ti prinese sreče in ne sv. pismo!" Doli s šolskimi nazadnjaki!" "Pustite male priti k nam v svetno šolo!" "Za bogaprostu človečnost!" Ko je sprevod prišel mimo cerkve, kjer se je vršila služba božja, je kakor na povelje zasvirala godba, neki socialist je stopil naprej, zavilhtel klobuk in zavpil: "Ven s farji!" Vse tri skupine v sprevodu so na tot po vrsti odgovorile z viharnim "doli!"

Na Herzbergplatzu se je sprevod ustavil, nakar je nastopila socialistična govornica, ki je razvijala te-le misli:

"Pustite male k meni priti, tako je rekel veliki Nazarenc in tako pravimo tudi mi. Verski pouk se mora iz šole odpraviti. Zahtevamo svetno šolo. Otroci morajo svojim staršem odpreti oči in jih vzgajati. Nasprotujoče starše naj otroci prisilijo, da odpovedo verski pouk in če se v to ne dajo prisiliti, naj otroci pač brez dovoljenja staršev pridejo k nam; mi bomo potem že skrbeli za to, da bodo smeli v svetni šoli ostati."

Ni nam na tem, da bi se glasno

zgražali. Pa tudi ni treba. Kar smo navedli, govori ob sebi glasno dovolj za vsakega pametnega človeka. Kar smo hoteli s temi vrsticami doseči, je le to, da znova opozorimo našo javnost na prave namene svobodnielnih elementov, ki jih imajo s šolo. Prepričani smo, da je med Jugoslavani, izvemši socialističnih vrst, le malo ljudi, ki bi hoteli šolo, v kateri se vzgaja upor proti Bogu in dosledno proti vsaki oblasti, upor tudi proti lastnim staršem. Gre le za to, da se razhistrse pojmi, kakšna mora biti "bogaprost" šola. Zelo bi se motil, kdor bi mislil, da bi bila šola, kakršno zamišlja naše demokratsko učiteljstvo s Pribičevićem na čelu, kaj boljša nego socialistična, češ v njej se bo vendar vzgajala poštena, domoljubna mladina. Dosljej še ni nikdar nobena šola in nobena država obstala brez vere v nadzemsko avtoriteto, ki brezpogojno obvezuje vse brez razlike in žalostno se bo tudi v bodoče izjalovil vsak tak poizkus. Katoličani bomo branili versko vzgojo mladine do zadnjega diha.

SPOR MED POLJSKO IN RUSKO.

Poljska podpira generala Petlura proti boljševikom. Petlura je rusinski general, ki vodi boj proti boljševikom. Boljševiki so poslali noto na Poljsko. Vendar pa kedo bo smatral resnim kako noto vlade, ki nima poštenja.

MAŽARSKA PONIŽANA.

Mažarski državni zbor je sklenil postaviti, po kateri je habsburška vlada odstavljena od vsake pravice do mažarskega trona. Vsi Habsburžani morajo iz dežele. Karol in Cita sta morala angleško bolno ladijo na Donavi, in peljajo jih v stalno pregnanstvo. Baje bosta morala iti na otok Madeiro v atlanskem oceanu. — Mažarska vlada ja ukazala deset dni javno žalovanje radi sramote i ponižanja, v katerega se je spravil kralj Karol narod radi svojega usiljevanja v deželo. Deset dni morajc biti zaprte vse gostilne vsa gledišča in vse zabave so prepovedane.

NEMŠKA ŽALUJE.

Nemška ja ukazala osemdnevno žalovanje radi izgube Sleške. Osem dni mora cel narod javno žalovati in se ne sme javno piti ne pive ne kakih drugih upijanljivih pijač.

Kako dolgo je pa žalovala Jugoslavija, ko so ji ukradli Korotan ali Primorsko?

IRSKA.

Pogajanja med Angleško vlado in Sinn Feinsko se vrše dalje. Kakor vse kaže pride vendar do sporazuma. Lloyd George je pozval ministerskega predsednika Ulsterskega na razgovor v London. Baje se je vlada udala, da bode imela plebiscit v dveh severnih okrajih, kjer je velika večina katolikov. Toraj se bo Irska vendar razdelila v dva dela. Najbrže bo to nova Avstro-Ogerska.

Z druge strani se pa poroča, da se radikalni Sinn Feinci resno pripravljajo, da se bodo s silo uprli delitvi Irske in da bodo začeli še z večjo silo, kakor do sedaj.

Uganjka. Eno srce imam in sicer v eni glavi, ki stoji na eni nogi. Kaj je to?

(Zelnata glava.)

Vse severne živali dobe belo dlako vsako jesen.

Ona: — Mr. Varšič, vi ste še vedno fant?

Star fant: — Da, še vedno.

Ona: — O, vi stari fantje nimate nobenega srca.

Star fant: — O, nasprotno, ravno mi stari fantje smo še, ki ga še imamo?

Ona: Kako to?

Star fant: — Ker ga nam edinim še nobena ni ukradla?

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

(Nadaljevanje z 1. strani.)

ve stavke: "Liberalna stranka bi v Prekmurju dosegla veliko več, ko bi ji ne delal ovir s svojim delovanjem poslanec Klekl in list "Novine." Liberalci torej odkrito priznavajo, da za liberalce v Prekmurju ni prostora.

Izseljevanje v Ameriko. Zagrebški ameriški konzulat naznanja, da bo izdajal vizum za potne liste v Ameriko samo še do 1. decembra t. l.; okrajna glavarstva sprejemajo prošnje za potna dovoljenja samo še do 20. t. m. Po 15. novembru t. l. se sploh noben izseljenec v Ameriko ne bo več pustil preko naše meje.

Vrnitev v domovino. Vrnil se je iz ruskega vojnega ujetništva Ljubljčan Anton Ravnihar, ki je bil pred vojsko zaposlen kot uradnik v tukajšnji tobačni tvornici. Tri leta ni bilo nobenega pisanja, nobenega glasu o njem in starši so že mislili, da ga ne bodo nikdar več videli. Zato se tem bolj razveselili njegovega prihoda. — Kakor pripoveduje, je na Ruskem še mnogo Slovencev in se bo vrnil še marsikateri slovenski mož in fant, ki ga imajo njegovi ljudje za mrtvega, pokopanega tam v daljni ruski leželi.

Zapeljana brata ali: zakaj se nam godi tako? Na strehi so imeli vrabci burno sejo. Dva izmed njih se spoprimeata in kavzata, da perje leti od nju. V boju padeta na tla. "Hops!" in muc ju drži v krempljih. Predno pa jima odgrizne vroči glavi, ju vpraša: "Vsled česa sta se tako besno tepla?" "Posvetovali smo se proti svojim sovražnikom, a radi različnih naziranj sva se v srdu spopadla!" "Le tako naprej!" je dejal maček, "še bom imel okrogel život in svitel kozuh!" in ju je pohrustal.

Vprašanje kopališč, letovišč in sanatorijev. V Zagrebu so zborovali delegati kopališč, zdravilišč, letovišč in sanatorijev v Jugoslaviji. Gre za povzdigo teh ustanov in za postavno ureditev njihovega položaja. Navzoč je bil tudi delegat pristojnega ministrstva. Zborovalci so se po dolgi razpravi zedinili na to, da naj ostanejo vse gori navedene ustanove, ki so danes večinoma globoko pasivne. zaenkrat še v zasebnih rokah; vendar pa naj ima država v zdravstvenem pogledu neobhodno oblast in tudi drugače gotove pravice. Tako je treba s potrebnimi odredbami preprečiti izkoriščanje revnejših slojev. Državnim uradnikom, delavcem in invalidom se morajo brezpogojno zajamčiti ugodnosti. V tem zmislu se sestavi poseben zakonski načrt.

Kako se pri nas zasluži red sv. Save I. razreda? Hočeš biti odlikovan z najvišjim svetim Savom, potem napij ob priložnosti pri bogati — prvaški pojedini kraljevemu namestniku Iv. Hribarju. To je preizkušnen recept za vse odlikovanj željne pravke ne oziraje se na politično prepričanje in narodne zasluge.

Minister Pucelj danzadnevom piše o svojih "uspehjih" za kmete. Čudni morajo biti ti uspehi, ko morajo kmetje vsak dan globlje v žepe segati.

Narobe svet. V Jugoslaviji so mistostne sodbe. Sin, ki umori očeta, dobi štirinajst let, onemu, ki se kaj obregne ob belgrajsko gospodo, pa za vse življenje vzamejo besedo.

Znamenja naše sužnosti. Dne 2. okt. je proglasil najbrž kolovodja radovljiškega Sokola neki Spicer, da so križi in kapelice na križpotih znamenja našega hlapčevstva. Pred križem in kapelico se veren katoličan odkrije in spoštljivo pokloni, onkoli se nočejo več! Odslej bodo oni čistili le spominjska znamenja sokolskih, ne pa krščanskih mučnikov! Kadar bodo šli mimo svojih sokolskih znamenj, takrat bodo vedno znova obnovili prisego, da uničijo katoliškega duhovnika in vse, ki z njim drže. (Doslowni govor beri v "Jugoslaviji" z dne 9. oktobra. Stariši, premišlujte malo to pogansko pridigo in dobro spražite svojo vest, ali smete svoje otroke dati v sokolsko vzgojo!

Po liberalno. "Domovina" pravi, da ima neki diplomat nalogo posredovati pri papežu, da dovoli nevesti kralja Aleksandra, ki je katoličanka, stopiti v pravoslavno vero. Naši liberalci mislijo, da papež z vero kupčuje kot liberalci s svojim patriotizmom, ki je bil včeraj avstrijski, danes srbski, jutri bo pa hotentotski. Gospodje, katekizem v roke!

Medicinski fakulteti v Beogradu in Ljubljani na meravajo ukiniti, ker hočejo na ta način zmanjšati butget prosvetnega ministerstva. Sedanja vlada je imela za ustavo, katere življenski dnevi so šteti, milijone na razpolago, za kulturno ter zdravstveno povzdigo dravvljanov pa ne premore toliko, da bi vzdrževala 3 medicinske fakultete. Smo pač v kulturni dobi policajdemokratskega režima.

Število ministrov bodo znižali na 12, zato pa bo vsak dobil svojega stalnega namestnika. To bodo takozvani državni podtajniki. Tako smo plačevali doslej 18 ministrov, zdaj jih bo pa 24. Zakaj pa ne, saj imamo denar.

O socialistih pravi dr. Kukovec, da so njihovi voditelji odšli med veleposesnike, okrbnike in tovarniške ravnatelje in da ta stranka nima več nobene bodočnosti.

"Prosveti." No, ja! Vsak sodi po sebi! Vže tisočkrat pogret "guljaš" za socialne backe. Takih obrekovanj smo že preveč vajeni z doma. Liberalni-socialisti ste si povsod enaki. Originalnosti ni!

Vendar ste pa še poštenu, ker "nevernih" duš dne ni v nobeni "Praktiki," pač so pa "pasji" ali "kujini" dnevi. Te pa prepogosto praznujete sami.

"Proletarec" piše, da je "Pater Zakrajšek gentleman" in da so "njegovi interesi na vsej črti vzdržljivi." — Kolikrat smo mi že to povedali, pa je "Proletarec" vedno rekel, da to ni res. Dokler mu ni slednjic ušlo s peresa to, o čemer je bil ttudi prepričan, česar si pa ni upal napisati. — , saj: vreme Kranjcem bodo se zjasnila!

Za učenje angleščine

je najbolj pripravna "SLOVENSKA-ANGLEŠKA-SLOV-NICA", ki je prirejena za slovenske izseljence v Ameriki. Knjiga vsebuje blizu 247 strani in obsega zelo važna poglavja, ki se jih najbolj nujno potrebuje pri učenju "ANGLEŠČINE", kakor n. pr. "Glasoslovje, Oblikoslovje, Vaje, Pogovori iz vsakdanjega življenja in Besede ki se največ rabijo v navadnem govoru. Za onega ki se hoče hitro naučiti "ANGLEŠKEGA JEZIKA", je ta knjiga zlata vredna in najboljši učitelj.

CENA KNJIGI JE SAMO: \$1.00.

Pišite po knjigo takoj, predno zaloga ne poide.

KNJIGARNA "AVE MARIA",

1849 W. 22nd Street,

Chicago, Ill.

SOCIALIST NAZAJ H KRISTUSU!

"Glas Svobode" je prinesel v štev. 82. dne 14. okt. 1921. članek naslovljen: Religija je slabo zdravilo. Cel članek je zgolj klobasarija, zmazek, zavijanje. Prebravši te otrobe pameten človek izreče nad člankom obdobjo: To je za prečrtat, to je za v ogenj. Edini stavek ki je v članku dober je: Dve stvari sta, ki zamoreta omejiti zločine. Prvič pravilna vzgoja od strani očeta in matere in drugič pravi državni red. Francoski vodja socialistov, prostozidar Aldy je bil proti koncu svojega življenja pa drugega mnenja kakor pa je dopisun članka: Religija je slabo zdravilo. V katoliško cerkev se je povrnil malo pred smrtjo francoski vodja socialistov, prostozidar Aldy. Pred pričami je napravil zapisnik, v katerem izjavlja, da se povrača k veri zvoje mladosti in da se je spravil s sv. Cerkvijo. Nato je izjavil, da hoče prejeti sv. zakramente za umirajoče, ki mu jih je podelil mestni župnik pri sv. Pavlu v Narbonne. Vse to se je izvršilo ob polni zavesti bolnikov, ki je tudi zahteval cerkveni pokop. Seveda to popolno izpreobrnenje ni bilo po volji njegovim bivšim tovarišem in bratom v loži, ki so hoteli porabiti pogreb pokojnika za prostozidarsko manifestacijo. Toda prišli so zastoj. Pokojnikova družina je prepovedala vse znake in zastave socialistov in framasonov, ter poskerbela, da je bil Aldy pokopan v mestu Milau.

VEČ RESNICOLJUBNOSTI.

Neki nasprotni časopis zatrjuje, da je zadnja vojna odkrila človeštvu eno veliko zmoto, to je, da so dežele ostale daleč od tega, kar razumemo pod besedo praktično krščanstvo.

Potrdimo. Ob enem dostavljamo, da katol. Cerkev ravno uči vernike, da naj bodo praktični katoličani. Ko bi bili v svetovni vojni na zgoraj in na spodaj zares praktični katoličani vsi, ki so bili pod orožjem, bi ne bilo takega zverinskega krvoprelitja. Ali ne uči ravno katoliška vera: Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe? Ali ne uči ravno katol. vera: čut pravičnosti, čut poštenja, čut usmiljenja? Ali ne uči ravno katol. vera spoštovati avtoriteto? četrta božja zapoved. Ali ne uči ravno katol. vera usmiljenje do bližnjega, ko v peti bož. zapovedi prepoveduje... ne ubijaj. Ali ne uči ravno katol. vera čut poštenja, ko v šesti bož. zapovedi pravi... ne prešestuj in v deveti bož. zapovedi pravi... ne želi svojega bližnjega žene?

Ali ne uči ravni katol. vera čut pravičnosti? Sedma bož. zapoved se glasi: Ne kradi. In 10. bož. zapoved se zove: Ne želi svojega bližnjega blaga. Ali ne uči ravno katol. vera resnicoljubnost s svojo z osmo bož. zapovedjo, ki se glasi: Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega.

Prav zares, ko bi ljudje bili zares praktični katoličani, pa bi ne bilo ne vojne, ne zakonolomstva, ne umazanih spolnih bolezni, ne ropov, ne umorov, itd. Kakšna je slika človeštva? Ali ni...

sovrašstvo, laž in srd povesod, v gorje vsa zemlja je zakrita, vzdihuje ves človeški rod.

Vprašamo: Kdo pa je kriv, da je v človeški družbi tako razdejanje? Ali ne pomaga k temu razdvajanju ravno protiversko časopisje, ki s satansko zlobno hiti vzbujači človeške strasti, zlobno resnico zasukava, potvarja, neti proti katoliški fanatizmu, hudobno ubija čut pravičnosti, poštenja, usmiljenja, čut človeške obzirnosti.

Krščanstvo ni bankrot, ampak bankrot je v glavi v možganih mnogih ljudi, ki nočejo pravilno misliti pravilno sklepati.

Ako bi bilo to res, kar zatrjuje neki protiverski list: da kaže statistika, da so zločinci v ameriških ječah po večini rimski katoliki...

Niso v ječi zaradi katol. vere (le nič zasukavati, le pošteno in logično

sklepati) ampak ravno zato, ker niso po veri živeli, ker niso bili praktični katoličani.

Sploh bi bilo pa dobro zanesljivo zasledovati in proučiti omenjeno statistiko in mislim, da bi končno prišli do drugačnega rezultata ali zaključka.

"ČE SI REVEŽ . . ."

"Če si revež . . ." — Pod tem naslovom je "prosveta" priobčila jako učen (?) članek, kjer pravi med drugim to-le:

"Človeška družba je tako uredila gospodarske razmere, da imamo sestradne reveže in vsega site bogatine!"

Bravo! "Fajn" si povedala, tetka! Čast ti!

Samo malo napakico si naredila. Pozabila si povedati, da tega ni naredila samo "človeška družba," temveč, da prav tako delajo z rudečimi pristaši tudi vsi rdeči voditelji, ki svoje backe izrabljajo samo za "lojterco", da pridejo do mastnih polnih blagajn.

Evo Vam dokazov:

Doma v starem kraju ima njegovo kraljevo rdečo veličanstvo, Ante Kristan, ideal in uzor vseh rdečkarjev, samo 15 milijonov plače na leto! Ubogi delavci, njegovi tovariši pa — stradajo in gladujejo in lakote umirajo. Vidiš slovensko rdečo delavstvo, tako je "Če si duševni revček . . .", da ne vidiš, kako te vodi do nos.

Tukaj je Haywoo izpraznil blagajne in sedaj je milijonar v Sibiriji, kjer si polni z milijoni svoje žepne delavstvo pa lakote poginja.

Vidiš, tako je, delavstvo, "Če si enkrat duševni revež . . ." in ne vidiš, kako te slepe in boš moralo do tega milijonarja sedaj še 69.000 dol. zbrati, da plačaš zanj varščino. "Če si duševni revež . . ." pa se tako godi!

Nabrali so milijondolarski fond in ti povedali, kako se bo s tem denarjem kupil Trst in celo Primorje, kako se bo kupila Slovincem popolna neodvisnost od Srbije in prava svoboda, kako se bo podpiralo doma lačne sirote in udove. Toda denar je nekam šel. Kristan je doma poslanec, ima lepe denarce, še lepšo plačo in se v pest smeje.

Slovenski rdečkarji, so upali od Kristana, da jim bo pričaral nebesa na zemlji, ko so dajali in dajali in praznili svoje žepne, pa danes ne vedo, kje je denar in pa lačni so stradajo in so brez dela in s strahom gledajo v prihodnost. Vidite, tako je "Če si duševni revež", in se daš vodi za nos, kamor te kedo hoče, samo ako te zna "nafarbati."

Naši rdeči voditelji bogato žive in se prepeljavajo od naselbine do naselbine in pijo in kriče in kriče in pijo za delavca, toda delavec strada in pomanjkanje trpi, pa slino požira. Tako je "Če si duševni revež . . ." da vse vrjameš, samo če ti kdo čez farje malo pozabavlja.

Da, da hudo je za delavca, "če je zaslepljen rdeč revež . . ." kaj, "Prosveta"?!?

Zato pa naši rdeči voditelji ne marajo biti reveži. Zadržati jim je, da so njih pristaši.

In to je pa glavno, kaj? Ali ni res tako?

ŽIVIO RDEČKARIJA!

Maksim Gorky, znani ruski mislec, je pribežal iz Rusije v Helsingfors, da bi se pozdravil. Tukaj je povedal strašne reči, kam je boljše življenje zavedel nesrečno Rusijo. On pravi: "Da rešim nekatera svoja gotovo uničila, ako bi jih dobila, sem prišel sem osebno, da sem jih prinesel iz Rusije in da jih rešim barbarstva boljševiške vlade." Dalje pravi: "Slika sedanje Rusije je nekaj tako strašnega, da si svet niti predstavljati ne more, v kako strašno nesrečo so pahnili "osbojevalci Rusije" to ubogo deželo! Dve tretjini ljudstva, zlasti po mestih, je bolnih ali na jetiki, ali na raku ali pa na umu. Posebno strašno so gospodarili boljševiki proti vsem izobraženim osebom. Kakor največji

vandali so uničevali zlasti vse, kar je bilo znanstvenega in vse profesorje in učitelje in vse učenjake."

Crane, naš poslanik v Kitajski, ki je prepotoval vso Sibirijo in Rusijo potrjuje izjavo Gorkyja in dostavlja: "Vsa Rusija je danes velikanska jenišnica in vse ljudstvo živi kakor pravi jetniki brez vsake, najmanjše svobode. Tam sedaj ni absolutno nobene svobode. Strahovlada vlada s toliko brutalnostjo, kakor enakega več ne pozna svetovna zgodovina. Takozvana Čeka, izvanredna komisija, ruska inkvizicija, gospodari tako grozno in je že toliko nedolžnih žrtev pokončala, da je nekaj groznega. Ta komisija pobija kogar hoče in kadar hoče in za kar hoče."

Ko bi to pisal kak buržoaza ali kak fanatičen sovražnik rdečkarije, bi mi ne vrjeli. Ko pa to piše Maksim Gorky, ki je sam preje širil rdeče nauke in bil sam za nje navdušen in Mr. Crane, ki je sam bil znan kot pristaša reakcionarcev če pa takele može tako strašno poročajo, potem mora biti že res.

Kaj pa naša "Prosveta," glasilo naše največje podporne jednote, katero plačuje tudi veliko drugače pametnih in previdnih mož in žena, ker se člani te jednote, kaj pa ta piše o teh stralotah?

Članstvo, ali ne vidiš? Ali nihče izmed vas ne čita ameriških listov? Kako čitate tam, kako pa Vam "Prosveta" vsa ta poročila prekuha in presoli in precedi in premeša, da Vam podaja nekaj, ki je očividno strup sama potvara, samo sleparstvo.

Pa ti, članstvo, to mirno trpiš in še bogato plačuješ one, ki to delajo?

SPOMINI NA 11. NOV. 1918.

Kakor bi bilo včeraj, tako se mi zdi, dasiravno je minilo že dolga tri leta, odkar se je razjarjena Evropa ustavila v svojem brutalnem plesu. Bilo je v ponedeljek dopoldne dne 11. novembra 1918, ko je na vse brzojavne in telefonične postaje švignilo kakor iskra povelje: "Prenehajte s sovražnostjo, pogoji premirja so sprejeti!"

Kdo naj popiše veselost vojakov, ki so stali v strelnih jarkih že nad 4. dolga leta? Mir, mir, potem je vse želelo. Francoski "poilus", ki so že obupavali da bi še kdaj živeli v dobi miru, so se razveselili in od obale severnega morja, čez valovito severno Francosko, čez Argone, pa do švicarskih gora, je donel en sam glas: "Le guerre est fini!" Konec je vojske!

Da, razveselili so se miru. In kako bi se ga ne? Dolga, je bila, a preživeli smo jo in zmagali. Tako sta si govorila angleški Tommy in francoski Poilus. Ponos se je naselil v njih srca in čepice in čelade so frčale po zraku v spremstvu neprestanega vriska. Megla, ki je ležala nad Flandrijsko pokrajino, se je zganila in odkrila zlatemu solncu pogled na zemljo. Nežno jesensko solnce je začudeno zrlo z neba, kakor bi ne poznalo razrušenih pokrajin, ki jih je razdejala vojna vihra. Celo ptice so letale začudene po zraku, ker čutile so spremembo, in človeku se je zdelo da se poprašujejo eno drugo: "kam je šlo vse lepo drevje, kjer smo sedale in skakale po lepih vejah, med katere smo se nekaj skrivale med nevihtam in kjer smo počivale, ko smo bile utrujene od letanja?" Da velikanska sprememba se je završila, katero ste čutile narava in zemlja. Tam kjer so regetale svojo himno strojne puške, kjer so se zamolklo pogovarjali orjaški topovi, je nastala sedaj tihota in k nebu, se je dvigal le glas veselja in zahvala tisočev src, da vendar je enkrat prišel čas, ko se je končala vojna in čas zmage. Da sprememba in kako velika! In zato kdo, bi se ne veselil te spremembe? Človek ki se je moral skrivati v globokih strelnih jarkih pred nekolikimi minutami, se je sedaj gibal prosto na kraju, kjer so ga imenovali pravkar "no mans land". Če bi se bil prikazal na tem mestu pred par minutami predno se je naznanilo premirje, krogla bi bi-

la smuknila iz puške in mu pretrgala nit življenja. Sedaj pa, so se gibali prosto, za začudenjem kako divna je narava. Pred par minutami je bilo v strelnih jarkih milijonov resnih obrazov, skrb jih je težila kakor mora; a sedaj iz vsakega obraza si je nasmeh in zadovoljnost. Nazdravniki kliče kakor: "Vive la France!" "Vive le Amerique!" itd., so orili od čete do čete, od gore do gore.

Tako je bilo pred tremi leti. In od 11. novembra 1918, pa do danes se je na svetu marsikaj spremenilo. Tega kar so se narodi veselili najbolj, poštenega in pravičnega miru, Evropa še danes nima. Narodi ki so hrepeneli po pravici, po zadoščenju, so ostali razočarani, svet jih je prevaril in mizerija ki jih obdaja, je neznozna.

Številnokrat so se že zbrali poslanci narodov k tej rešitvi, a vsaki pot zastoj, nalogi katero jim nalaga svet niso kos. Delo raznih državnikov v Versailles, ki je obetalo človeštvu svobodo in srečo, je postalo delo maščevanja in narodi se čutijo danes bolj nesrečne, kot poprej.

In letošnjega 11. novembra po dobi treh let, se zopet pravkar zbirajo državniiki Amerike, Evrope in daljnega iztoka. Govori se o razoroževanju, toda, človeku ki vidi položaj kakoršen je v resnici se zdi, da tej nalogi može, ki so poklicani da bi jo rešili, ji ne bojo kos. Oviralu jih bo SEBIČNOST, ta nadloga, ki je mati že nešetih vojsk. Medtem ko se govori o trajnem miru, pa se oborožujejo. Zakaj? Za spaš? Kaj še! Oborožujejo se za enake nove igre, ki smo jo gledali pravkar celih dolgih štiri let. In kdo se bo začudil če počasi vsak čas strel in bo oznanil novo vojno, še krvoločnejšo, še strašnejšo in bolj barbarsko, kakor je bila zadnja. Da nič novega ne bo, če upoštevamo razmere današnjega sveta. Bodočnost bo govorila.

JAVNA ZAHVALA.

Vsem cenjenim darovalcem za nove zvonove župne cerkve v Podzemlju naznanjam, da sem sedaj sprejel pismo od častitega g. župnika Gregorja Cerar iz Podzemlja, da so prejeli poslani denar in najlepšem redu, kakor je razvidno in sledečega pisma.

Martin Tomec, nabiralec in pošiljatelj.

Pismo se glasi: Predragi gospod Martin Tomec!

Oprostite mi, da Vam še le sedaj pišem. Čakal sem zato, da Vam bom lahko kaj več povedal, posebno kako skrbimo za nabavo novih zvonov, ki se bodo sedaj sigurno napravili za našo farno cerkev po Vaši zaslugi in g. Josipa Klepeca in vseh dobrotnih ameriških darovalcev.

Najprvo Vam potrjujem, da ste mi res poslali dolarjev 314.50, za katere sem resnično tukaj prejel kron 43.086.50. Ob enem potrjujem tudi, da mi je g. Jos. Klepec poslal dolarjev 57.50, za katere sem dobil 7.500. Dalje potrjujem, da ste mi Vi in g. Klepec poslala natančen izkaz vseh darovalcev, kakor so bili natisnjeni v ondotnem listu "Amerikanski Slovenec" z enim poznejšim popravkom Vašim. Ta seznam je tukaj shranjen in se vsi darovalci vpišejo v spominsko farno knjigo za vse čase, da bodo še znanjci znali, kdo je pripomogel do novih zvonov v Podzemlju.

Prav prisrčno se v imenu svojem in župnije Podzemelj zahvaljujem Vam za velik trud in iznajdlivost pri nabiranju darov, istotako g. Jos. Klepcu in vsem darovalcem. Veliko ste nabrali v takih razmerah, kakor so sedaj pri Vas, dali ste podlago za napravo zvonov. Brez Vas, Amerikancev, bi jih nikdar ne imeli. Bog plati vsem! Iz prižnice sem oznanil tu imena vseh darovalcev in tako jim je vsa fara hvaležna.

Kako pa je sedaj z zvonovi, morada vprašate? Takole! Prosil sem naše domače farane, kakor ste mi Vi pisali, naj mi zložijo vsaj za en manjši zvon, če so Amerikanci toliko dali. To poziv ni bil zaman. Šla sta sedanja ključarja

Miko Tomc in Martin Štefanič pobirat po vsej fari in sta nabrala že čez 17.000 kron, kar pa gotovo še ni vse, ker bodo ljudje še kaj dali. Ta in Vaš denar je omogočil, da smo se upali kar naročiti zvonove v Ljubljani. Čeprav še precej tisočev manjka, imamo vse eno upanje da se bodo zvonovi plačali. Naročili smo dva zvona iz bronu, eden bo tehtal 500 kg manjši pa 20!. S tem, ki je še v turnu, se bodo novi ujemali in bo mislim, spet lepo zvonjenje v Podzemlju. Kdaj bodo zvonovi gotovi, sedaj še ne vem. Upamo, da do božiča ali vsaj kmalu, potem.

Če naj Vam še kaj povem, je to, da je tu letos strašna suša že od kresa. Otave ni bilo skoraj nič, repe ne bo nič, drugo je še nekako bilo. Ker primanjkuje krme, vsak živino proč sili, pa je jako zlahka. Sedaj je zemlja tako trda, da še nihče ne seje pšenice. Kaj bo iz tega!

Druga novica naj bo, da imamo novega župana, Janeza Smuka na Mlakah, ki ima tudi tam gostilno. V suši je tak župan dober. Izvoljen je bil po žrebu, ker je le polovica odbornikov volila njega, druga polovica pa mladega gospodarja Petra Pezdircu na Krasincu št. 28. Ta zadnji je bil že enkrat izvoljen, pa so ga zvrgli, ker se je izjavil za pristaša Slov. Ljudske stranke. Pri drugi volitvi je pa žreb stopil na stran Samostoje kmečke stranke, ki ji pripada novi župan.

Toliko o tem, če koga zanima. Tretja novica naj bo, da grem podpisani drugi teden za župnika v Metliko in se poslovim od podzemeljske fare. S tem se poslavljam tudi od Vas, dragi farani v Ameriki. Pozdravljeni in hvala Vam za Vašo darežljivost.

Podzemelj dne 4. oktobra 1921.
Gregor Cezar, župnik.

Proletarec pravi: Edison pravi, da samo dva odstotka ljudi razume to kar čita. Teško da jih je dva odstotka. Socijalisti to lahko dokažejo. Mi dostavljamo: Kajti nihče izmed njih ne ve, kaj je socijalizem. Toliko let slovenski rdeči listi trobijo o socijalizmu svojim privržencem. Pa danes vprašajte, kakega slovenskega rdečkarja, da naj vam pove, kaj je socijalizem, pa bo gledal kakor božji volek.

Najbolj rdeči in manj rdeči so si v laseh. Socijalizem gre naravno pot svojega razdora. Veliki Lincoln je rekel: Mogoče je slepariti vse ljudi nekaj časa in nekoliko ljudi vse čase, ni pa mogoče slepariti vseh ljudi vse čase! Rdečkarija bo kmalu nov dokaz te resnice. Zadnji "Proletarec" mi lo javka nad tem svojim dejstvom, ki je prežalestno za naše rdečkarje, ki so sedaj velike sirote in ne vedo, kaj so, ali so rdeči, ali so rdečejši ali so najrdečejši. Tam bemo te le besede:

"Ali je kar pater Zakrajšek kedaj sanjal, da pride pri uničevanju "Proletarca" v kako koalicijo kot so naši super-revolucionarji pri "Znanju" (NB: "Znanje" je hrvatski boljševiški list v Ameriki.) Motivi so sicer različni, toda cilj je eden: — uničenje "Proletarca" — Shake hands, brothers in the cause? Strange are the roads that the son of man is traveling but stranger still is the son himself!"

O jej! O jej! O jej! Ubogi Proletarček! Kako se nam smiliš! Toraj lastni bratci so ti nastavili nož! Vidiš, Proletarček, kako si ti neumen in kako je pa Pater Zakrajšek pameten. Če pogledaš nazaj stare letnike "Ave Maria" boš našel že leta 1916 članek, v katerem ti je napovedal to usodo. Še vsikdarje slednjič črv črva snedel.

Dalje pa pravi "Proletarec": . . . s stališča, ki ga zavzema kak pater Zakrajšek, kot odkrit nasprotnik socijalistične propagande v primeri z ljudmi pri "Znanju" gentleman! kajti kar dela kak pater Zakrajšek, dela zato, ker mu diktirajo tako njegovi interesi — interesi, ki so z njegovega stališča vzdržljivi!"
Father Zakrajšek, častitamo! To (Nadaljevanje na 6 strani)

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St. Telephone Canal 98. Chicago, Ill.
ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by
SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Socijalizem na razsulu.

Lepe sanje, krasne sanje, pa samo sanje in nič drugega, to je kratak opis socijalizma. Samo sanje so bile ves ta nauk, v katere so zažubeli nerazsodne mase delavstva njegovi najhujši izkoriščevalci iz lastnih vrst, naši rdečkarji. Slikali so mu krasna nebena na zemlji, katere bodo urečili, česar vsi modrijani vseh tisoč letij niso mogli doseči. Obetali so mu vsega, kar bi si kako človeško srce le pozeleti moglo. Tu ne bo ne dela, ne trpljenja, ne boleznij, ne joku. Kar sedeli bomo in usta odpirali, pa nam bodo pečeni globlje sami v usta leteli.

Kar je pa pri tem bilo najbolj čudno je bilo to, kako so se mogli najti tudi resni možje, tudi možje, ki so drugače trezno mislili, da so tem sanjam vrjeli. Saj so vendar videli, kako je resničnost življenja popodnom na sprotna vsem tem naukom, kako je resnica bila v obraz vsaki teh obljub in je vsak količkanj trezno misleč človek hitro spoznal, da je socijalizem krasen na papirju, krasen v sanjah in v razgretih možganih kakega sanjaka, v resnici pa popolnoma neizvedljiv.

Bila je doba zlasti zadnjih pet let, ko se je res kazalo, da bo morda socijalizem začasno zmagal skoraj po celotnem svetu. Socialisti so že slikali zemeljske oble in so slikali s črno barvo, koliko sveta je že rdečega in se navduševali še za nadaljno delo, češ ostali deli sveta pridejo za temi. Tudi po Ameriki je bil začel dobivati pristašev več in več.

Toda vsi, ki poznajo zgodovino človeškega rodu, ki poznajo človeka kot takega, kakoršen je v resnici, so se pa temu smejali in se norčevali iz vseh, ki so se oklepali tega sanjarskega nauka. Trezen človek pač ne računa s sanjami!

Danes je pa to drugače! Vedeli smo, da se ta nauk dolgo ne bo vzdral. Vedeli smo, da bo padel v nič, kakor je padel na pr. njegov oče liberalizem, v nič. Toda, da bo to tako hitro prišlo, pa nismo mislili. In vendar je prišlo!

Celo na Ruskem pada silno rapidno. Sami njegovi apostoli so izgubili upanje. Sami njegovi očetje, židje, so obupali nad njim in mu hite pomagati k nagli smrti. Prav povsodi so zaigrali in sicer tako sramotno, da se količkanj pošten človek iz njih vrst danes sramuje tega nauka, sramuje, da je bil kedaj tako neumna, da je toliki budalosti vrjel.

Tako gledamo danes velikanski proces popolnega razkrajanja tega nauka in tega gibanja. Jako zanimivo! Razkosan v sto koscev, razdeljen v sto stranic se bori s smrtno in čaka smrtnega sunljava, katerega mu bodo zadali sami njegovi apostoli. Tak je socijalizem danes.

In to se jasno vidi tudi med našimi slovenskimi rdečkarji. Berite kateri koli rdeči list. Samo kak najbolj zarukani zaslepljenček še kje v kakem kotu hvali socijalizem in še kliče na korajžje. Samo še kak bankrotirani urednik kliče na pomoč rdeče vrste, da bi mu pomagali, da se še nekoliko mesecev vzdrži in še nekoliko dolarčekov nabere, kar je na vse zadnje pri njem vendar le glavno.

Zanimivo je samo, kaj bomo dobili sedaj? Nekateri naših sotrpinov ni so srečnih, ako jih kedo ne skubi in za nos ne vleče. Ko razkrižajo enega, se pa že drugi najde, pa gre zopet naprej. Koliko glorio so peli doma liberalizmu! Kako so se naši učiteljski in "prijomtarčki" bili po prsih, da so liberalci! Kaj je liberalizem danes?

Iz liberalizma se je razvil socijalizem in komunizem in kar je še drugih rdečih izmov. Radovedni smo, kaj se bo razvilo sedaj iz socijalizma.

Mi krščansko prepričani slovenski delavci se nismo dali premotiti! Mi trezno mislimo! Mi imamo zdrave možgani in ne potrebujemo, da bi kak Kristanček ali kak drug faliran študentek za nas mislil, saj so nam že doma povedali, da "pokvarjena zemlja in pokvarjen študent še nikdar ni bilo nič prida." Mi smo se krepko držali nauka, ki je že milijone osrečil in jim pomagal do sreče in blagostanja, ki ima globoke korenine v človeškem srcu, v človeški paravi in človeškem razumu, ki je odziv večne resnice in večnega nauka, ki se nas spreminja, ki je danes isti, kakor j' bil pred šesti tisoč leti — nauka prave vere, razložene in pojasnjene po Kristusu. In danes?

Rdečkarji se sramujejo, nauka, katerega so se držali, ker se je izkazal za sanjarijo. Mi smo pa danes ponosni na svoj nauk in vemo, da bomo tudi mi delavci samo "v tem znamenju zmagali!" namreč v znamenju "tesarjevega sina iz Nazareta!"

SMEŠNICE.

Sumljiva tolažba.

Bolniški strežnik pravi bolniku: Vi ste pa nad vse srečni, ker ste ravno deseti na vrsti, nad katerim zdravnik izvršuje to operacijo.

Bolnik začudeno vpraša: Zakaj?

Strežnik: Na vsakem desetem bolniku se zdravniku posreči operacija.

Nevarno.

V cirkus pride zelo debel gospod in izrazi svojo željo, da bi si rad ogledal živali.

Čuvaj cirkusa brzo odgovori: To ne gre, vi debeli gospod.

Debeluhar jezno: zakaj pa ne, saj sem plačal vstop.

Čuvaj: ako bode naš lev videl tako debel kos mesa kot ste vi, bode preveč nervozen, razburjen.

Spoznal ga je.

Mož, ki je dal svojo hišo zavarovati, agentu: "Koliko bi dobil, če moja hiša čez en teden pogori?"

Agent: "No, kaka tri ali štiri leta!"

Pred poroto.

Državni pravdnik: "Imate še kaj pripomniti?"

Zatoženec: "Odkar ste vi in gospod zagovornik govorila, se res ne spoznam, ali sem kriv ali ne!"

Zaljubljena.

Prijatelj: "Vaš ženin ima baje strašno dolgovi!"

Nevesta: "Je res, pa to mi je všeč!"

Prijatelj: "Kako je to?"

Nevesta: "Ker to kaže, da ima zaljubljenega pri ljudeh!"

Iz slovenskih naselbin.

CHICAŠKE NOVICE.

Naša večerna šola je velik uspeh. Del cerkvene dvorane, kjer se vrši šola, je pri vsakem poduku polna učencev in učenk. Učiteljica je jako zadovoljna z marljivostjo in zanimanjem, katerega vidi pri učencih. Izrazila se je, da tako resnih učencev in učenk še ni našla, da bi ji s tolikimi zanimanjem sledili pri njenem poduku, kakor tukaj pri nas, dasi že veliko let uči večerno šolo.

Razdeljeni so pa v dva oddelka, v začetnik in v tiste, ki že nekoliko znajo.

Poročeni so bili v slovenski cerkvi Sv. Štefana: Louis Legan doma iz Joliet z nevesto Estella Stanko iz Chicago. Priči sta bila Mr. Joe Baker in Mrs. Mary Legan. — Andrej Hovej, doma iz Prvačine, slovenski salooner na Racine, z nevesto Kristina Mermolja, doma iz Dornberga. Priča sta bila Albert Martin, doma iz Čerensovske fare, z nevesto Ana Benkovič, doma z Bogojne. — Ženin Ivan Hozjan in nevesta Marija Hajdinjak oba doma iz Čerensovske fare. Priči sta bila Martin Hozjan in Mike Hajdinjak. — Ženin Anton Bežljaj, doma iz Ribence, z nevesto Angelina Pečnik, doma z Dobropolj. Priči sta bila John Vlašič in Tili Medic.

Vsem parom želimo obilo božjega blagoslova v novem stanu.

Zopet je veliko Slovencev kupilo svoje domove v okolici slovenske cerkve. Tako je kupil svojo hišo na 22. Pl. blizu župnišča Mr. Anton Stonič in se preselil vanjo te dni. Mr. Zidarič je kupil hišo od Mr. Kralja, ki se je preselil na 21. Pl. in tam kupil hišo. Mr. Malešič je kupil že polletno svojo hišo. — Tu sedaj vidimo veliko korist našega stavbinskega društva. Vsi ti rojaki bi si ne mogli kupiti svojih hiš, ko bi ne imeli tega društva.

Število naših otrok v šoli se še vedno množi. Vedno novi in novi učenci prihajajo. Več družin je prišlo iz North Side sem v našo sredo. Tako na pr. je prišla sem v našo sredo družina Mr. Ostermana s tremi krepkimi dečki. Vsi so marljivi učenci naše šole. Mr. Osterman je izurjen mizar in ga toplo priporočamo našim rojakom za vsa mizararska dela.

S zidanjem naše šole smo se za stalno odločili po nasvetu stavbinskih izvedencev, da ne bomo to jesen začeli, temveč bomo počakali do spomladi. Vendar smo pa dobili delavske ponudbe od raznih stavbinskih tvrdk. Uspeh je bil ta le:

Zidarska in mizararska dela (Najvišja cena) \$79.800. (Najnižja cena) \$70.400. — Železnina (stopnjice in traverse) \$15.090. (Najnižja cena) -14.100. — Kleparska dela (pleh) \$1.711. (Najnižja cena) \$1.410. — Streha \$685. (Najnižja cena) \$475. — Plumbing (stranišča in voda, plin) \$7.281. (Najnižja cena) \$5.690. — Kurjava (dva kotla in radiatorji, in napeljava) \$24.799. (Najnižja cena) -22.400. — Električna \$1.950. (Najnižja cena) \$1.840. — Plastering (ometanje sten) \$8.630. (Najnižja cena) \$7.385. — Steklararska dela (okna) \$1.440. (Najnižja cena) \$1.090. — Marmor in mozaik ((na straniščih in v veži) \$450. (Najnižja cena) \$292. — Barvanje \$2.164. (Najnižja cena) \$1.060. — Skupaj (Najvišja cena) \$144.000. (Najnižja cena) \$127.642.

Upamo, da bodo cene do spomladi precej padle. Treba bode toraj še veliko zbirati in zbirati, da bomo zbrali to veliko potrebno svoto. Ako bi ne nabrali dovolj, bomo morali samo del poslednja izdelati drugo pa pustiti za ugodnejši čas, ker ne bo kazalo se preveč obložiti z dolgovi. — V te cene so ušeta vsa dela za

poslopje, popolnoma dogotovljeno: v pritličju, veliko dvojno kegljišče z biljardi, malo dvorano za zborovanja, stranišči, malim kopalščem. Dva nadstropja šole s desetimi sobami pisarno za ravnateljico in dve sobi za godbo. Na vrhu velika dvorana Moving Pictures (Kinemo) i. t. d.

Chicago, Ill. — Dovolite mi g. urednik da se še enkrat zahvalim vsem onim, ki so mi šli na roke, tekom mojega agitiranja za Vaše liste po Državi Ohio. Iz Clevelandske slovenske metropole, sem odšel v Larain O., kjer sem bil prav prisrčno, prijazno sprejet od Mrs. Mary Bombach. Za njeno tako izborno postrežbo in gostoljubnost se ji najlepše zahvaljujem. Istotako najlepše zahvaljujem tamošnjega odličnega rojaka Mr. Sveteta, kateri me je tudi ljubeznivo sprejel in pogostil.

Delavske razmere so seveda kakor drugje, tudi tukaj bolj slabe. Drugače pa, Slovenci v tej naselbini prav izvrstno napredujejo, bodisi že na tem ali onem polju. Posebno se Slovenci zanimajo v tej naselbini za mestna politična gibanja. Ko sem bil tam, sem opazil veliko živahnost naših rojakov za mestne volitve, katere so se imele vršiti v kratkem času. Zato naši tamošnji rojaki zaslužijo vso čast.

Dne 27. oktobra, pa sem se odpravil iz lepe Lorainske naselbine, v drugo Slovensko naselbino v Barberton, Ohio. Kakor povsod, tako sem tudi bil nad vse prijazno sprejet od Mr. J. Lekšana, Mr. A. Okoliša in Mr. Frank Zupančiča in še več drugih. Vsi so mi pomagali agitirati za naše liste, tako, da je vspek kar najpovoljnejši. Barbertonski rojaki, so zelo zavedni in požrtvovalni za napredek svoje naselbine. Dal Bog, da bi se jim uresničila njih dolgoletna srčna želja, da bi dobili svojega slovenskega duhovnika, katerega kakor sem razvil iz izjav več tamkajšnjih Slovencev, nestrpno pričakujejo.

Obiskal sem tudi Rev. Hribarja, ki župnikuje v fem mestu na Irski župniji. Gospod me je prijazno sprejel. Po daljšem pogovoru, sva krenila s svojim govorjenjem tudi na naše liste, o katerih se je gospod zelo pohvalno izrazil. Omenil je da listi so zelo potrebni za naš v verskih razmerah zbegani slovenski narod.

S tem sem končal in se podal proti domu. Zavedam se, da sem storil svojo dolžnost pri tem agitiranju za potreben katoliški tisk. Napredek bi bil seveda večji, če bi vladale boljše delavske razmere. A vendar, se ne moremo pritožiti čez vspek, ki se ga je doseglo s to agitacijo. Vaši listi so zopet dobili par sto novih naročnikov. Posebno se dobro širi list Edinost po Državi Ohio. Sedaj zahaja skoro v vsako hišo po Clevelandu, kakor tudi Lorainu in Barbertonu.

Predno končam, me veže dolžnost, da se še enkrat prav iz srca zahvalim našim častitim gospodom duhovnikom v Clevelandu, Lorainu in Barbertonu. Vsi so se mi izkazali prijazno in mi pomagali pri mojem poslu. Vsak se je izrazil, da mu naši katoliški listi veliko, pomagajo pri razširjevanju božjih nauk. Prav tako, častiti gospodje. Le roka v roki bo nas katoliške Slovence povedla do zmage!

Vsem še enkrat najlepši pozdrav.

Leo Mladich, pot. zastop.
'Ave Maria' in 'Edinosti.'

Youngstown, O. — Tu je umrla Mrs. Ivana Kramar doma iz Iga pri Ljubljani. V Barbertonu zapušča moža in več otrok. Bog bodi milostljiv njeni duši! — Delavske razmere se nekoliko zboljšujejo, vendar ne svetujem nobenemu hoditi sem za delom.

Poročevalec.

KOLIKO JUGOSLOVANOV MORE ŠE PRITI V ZDRUŽENE DRŽAVE?

New York, (Jugoslovanski Oddelek, F. L. I. S.) Število ljudi, rojenih v Jugoslaviji, ki sme priti v Združene Države tekom fiskalnega leta 1921—1922, t. j. od 1. julija 1921. do 30. junija 1922. znaša 6.405. To je takozvana letna kvota na podlagi novega priseljeniškega zakona, ki omejuje priseljevanje na gotov percent, namreč na tri odstotke tukaj že nastanjenih priseljencev iz dotične države. Ta percent se je izračunal na podlagi ljudskega štetja od 1. 1910. in ker so statistike glede Jugoslovanov iz znanih razlogov jako netočne, je kvota za Jugoslovane izvanredno nizka.

Torej od 1. julija 1921. do 30. junija 1922 sme priti v Združene Države le 6.405 priseljencev iz Jugoslavije. Od tega skupnega števila sme priti vsak mesec kvečjemu ena petina celoletne kvote, namreč 1.281.; to je takozvana mesečna kvota. Dosedaj je bila vsaka mesečna kvota za Jugoslovane izpolnjena; razun tega pa je bilo meseca junija, torej pred začetkom fiskalnega leta, pripuščenih mnogo priseljencev, katerih število gre tudi na račun letne kvote. Novi zakon je namreč stopil v veljavo dne 3. junija t. l. in je bila za ta mesec določena posebna kvota. Meseca junija pa niso poslali nikoga nazaj, ako je prišel čez junijsko kvoto, marveč za to število teh priseljencev obremenili letno kvoto za tekoče fiskalno leto.

Od 1. julija pa do 30. septembra je prišlo in bilo pripuščenih v Ameriko 3.941 Jugoslovanov. Mesečna kvota za oktober pa je tudi izpolnjena. Kakor sedaj naznanja Generalni Komisar za Priseljevanje, do dne 1. novembra ves preostanek letne kvote za Jugoslovane znašal le okolo 1.000. To pomenja, da od 1. novembra tega leta do 30. junija 1922 sme priti v Združene Države le 1.000 ljudi rojenih v Jugoslaviji.

Torej, ako bodo jugoslovanski priseljenci prihajali v istem razmerju, kakor dosedaj, bo vsa letna kvota glede Jugoslavije izčrpana že pred koncem novembra in potem nobenemu priseljencu iz Jugoslavije ne bo več dovoljen vstop v Združene Države do konca prihodnjega junija. Izključeni so le oni, ki se vračajo v Ameriko po kvečjemu šestmesečnem obisku v starem kraju, ali oni, ki prihajajo v Ameriko le začasno radi trgovskih poslov ali zabave in namestavajo ostati tukaj, kvečjemu šest mesecev. Oni, ki imajo ameriško državljanstvo, so seveda prosti, da smejo priti, kadar hočejo.

Opozarjamo radi tega vse one, ki pričakujejo prijatelje ali sorodnike iz starega kraja, naj pazno prečitajo, kar smo goraj navedli, tako da ne bodo razočarani in da se znajo ravnati po tem. Ponavljamo, da le tisoč ljudi iz Jugoslavije sme še priti v Ameriko, in ti so gotovo že na poti ali pa se pripravljajo na odpotovanje. Računati na prihod drugih, je le pripravljati sebi bridko razočaranje.

Glede drugih držav da le navedemo države, ki so sosedne Jugoslaviji, pa je situacija sledeča: Od 1. novembra do 30. junija 1922 bo smelo še priti iz Italije 13.127; iz Avstrije 4.666, iz Čehoslovakije 4.120; iz Ogrske 1.127; iz Reke 70; iz Rumunske 2.258; iz Bulgarske 76.

ZA BOŽIČ

je gotovo da se boste spomnili svojih domačih v stari domovini in jim poslali kak dar za praznike. Ako hočete da bo denar v pravem času na svojem mestu, pošljite to takoj in sicer skozi podjetje, ki Vam nudi najhitrejšo postrežbo, zanesljivost in pa tudi najcenejše cene evropskim valutam. To podjetje pa je:

Bančni Oddelek "Edinosti",
1849 W. 22 St., Chicago, Ill.

Archdiocese of Chicago
Chancery Office
740 Cass Street

SLOVENSKIM IN HRVATSKIM KATOLIKOM CHICAŠKE NADŠKOFIJE.

Predragi: — Od prvih dni obstoja te republike je bila navada, da je poglavar tega krščanskega naroda, ob tem letnem času, ko so bili enkrat poljski pridelki spravljani, pozval naše ljudstvo, naj se zahvali Bogu za mnogi obilni blagoslov, katerega smo sprejeli čez leto. Prav isti uzrok je dal povod tudi poglavarju te velike nadškofije, da se s tem obrača na svoje katoliško ljudstvo tudi ob tem letnem času s pozivom, da naj pokažejo svojo hvaležnost do Boga s tem, da dajo svoj letni prispevek onemu, ki na poseben način zavzema Njegovo mesto med nami — namreč svetemu očetu papežu. In ko spolnujem to svojo dolžnost v času, ko se zopet eno leto nagiba k svojemu koncu, me nagibajo k temu čustva še posebne hvaležnosti do Njega, od katerega prihaja ves blagoslov, ne toliko za darove, katere smo sprejeli sami, temveč toliko bolj za darove, katere smo mogli deliti letos onim, ki so manj srečni kakor smo mi. Nikdar namreč v naši zgodovini še ni naše verno ljudstvo na vse naše prošnje v potrebi in stiski odgovarjalo tako točno in tako darežljivo kakor to preteklo leto. To leto ni bilo tako bogato, kakor so bila prejšnja pa so vendar teh zadnjih dvanajst mesecev dali verniki kot odgovor na prošnje svojega nadškofa več kakor en milijon dolarjev v pomoč lačnim, bolnim, stiskanim, revnim, kakor domačin tako tujim po drugih deželah. V resnici, jaz bi bil nehvaležnež, ako bi ne smatral za posebno božjo milost, da me je postavila nad to ljudstvo, ki si je postavilo kot svoje načelo besede: "Bolje je dati, kakor sprejemati."

Vendar večji kakor za kaj drugega so bili prispevki za svetega očeta. Prav v tem času, nekako pred šestimi leti so se prvič zavedli potreb svete stolice in dejstva, da je radi vojske nenadoma izgubila veliko na svojih prejšnjih dohodkih. Zato so od tedaj stalno večali svoje darežljive prispevke od leta do leta tako, dokler niso preteklo leto dosegli višine, katere še ni nikdar kaka druga škofija po celem krščanskem svetu dosegla. Pa še večji in dalekosežnejši je bil vseh tega njih zvestega in darežljivega prizadevanja. Po drugih krajih je namreč ta njih krasen zgled vzbudil posnemanje in kot posledica tega so se prispevki katoličanov Združenih držav podvojili, da potrojili, kar je gotovo razveselilo srce Svetega Očeta in prineslo pomoč stiskanim in potrebnim družinam dežela. In tako se je zgodilo, da niso bile roke papeža Benedikta, ki so vedno stešnjene v odgovor na brezštevilne prošnje po pomoči za časa teh strašnih pet let, nikdar prazne, da je vsikdar mogel pomagati nesrečnim in stiskanim ljudstvom, stradajočim ženam in otrokom brez strehe, uničenim in obubožanim cerkvam, katerih obupni klici so prihajali k njemu neprestano. In vse to pa samo radi pomoči, katero so mu njegovi otroci iz daleke Amerike tako ljubeče in tako darežljivo dajali.

V teh letih, mej tem ko je toliko zlobnih moči delovalo po celem svetu, da bi spodkopalo in podrlo prosveto, s katero se je človeštvo tolikanj ponašalo, trudil se je Sveti Oče neprestano in izvrševal svojo sveto nalogo, da bi pozidal nazaj, da bi ozdravil rane, da bi obnavljal vse v Kristusu. V temi in nesreči teh strašnih let je ostal Benedikt XV. uzvišena svetilka, ki je stalno svetila, stalno svarila in opominjala narode in posameznike pred prastarimi pečinami, ob katerih se je že toliko ladij — držav razbilo na kosce in objednem kazal edino varno smer v mirni in varni pristan. To svojo od Boga dano mu nalogo pa ni izvrševal samo s svetom in svarjenjem, temveč je kot usmiljen Samarijan sveta tudi dejansko dokazoval odkritosrčnost svojih naukov s tem, da je očetovsko skrbel za nesrečno in krvavo človeštvo. In, da smo mi mogli biti deležni z njimi tega njegovega dela pri prenovljenju sveta in pri usmiljenosti, podobni oni Kristusa samega. O kako velika sreča za nas! Kolika tolažba, da je celo ubogi dar revne udovice pomagal kje na svetu v kakih bolečini in stiski potolažiti klic stradajočih, posušiti solze iz očesa kakemu otroku, da je prinesel žarek novega upanja nesrečnim trpečim in obupajočim.

In vendar, kakor je bilo to delo veliko, katero smo storili, vendar je pa še več, kar nam še preostaja, da storimo. Nihče ne sme misliti niti za trenutek, da so sedaj vse rane, katere je vsekala vojska, zaceljene. Novice, katere nam časnikarstvo prinaša dan za dnem, nam pripovedujejo le preglasno, da se zdi, kakor bi del človeštva na zemlji res bil že na potu okrevanja, vendar pa nevarnost, da bi ne padel nazaj v staro nesrečo, še nikakor ni odstranjena. Usmiljeno posredovanje svetega Očeta je danes prav tako še po trebno, kakor kedaj v zadnjih letih. Zato ga pa mi ne smemo pustiti na cedilu, temveč nasprotno dvigniti se moramo v svoji darežljivosti do višine, katero smo dosegli poprej. In to, če nas to tudi stane velikih žrtev, če tudi še čutimo nekoliko stisko zadnjega manj ugodnega leta, vendar je naša dolžnost ista kakoršna smo imeli med letom, da združimo svoje usmiljenje in svojo skrb za manj srečne naših so-ljudi skupaj z našo udanostjo in zvestobo, z našim osebnim spoštovanjem do namestnika Jezusa Kristusa na zemlji, do našega svetega Očeta Papeža Benedikta XV.

Prihodnjo nedeljo toraj, na nedeljo pred Zahvalnim dnevom, kakor navadno, pobrala se bo posebna kolekta v vsaki cerkvi te škofije in pri vsaki sveti maši za Chicaški letni dar, za Petrov novič. To bo naše spričevalo, naš božični dar poglavarju velike družine, ki tvori Kristusovo cerkev na zemlji. In isti duh, ki je navdušil ljudi pri prejšnjih tolikih prilikah, bo gotovo navdušil in vodil srca tudi sedaj, ko bodo prihodnjo nedeljo pozvani, da naj darujejo svoje prispevke ljubezni in spoštovanja Njemu, ki sedaj sedi na Petrovem stolu in kateremu je Gospod dal ključne nebeskega kraljestva in dolžnost, da naj pase ovce in jagnjeta njegove črede.

Vaš v Kristusu Vam udani

† GEORGE W. MUNDELEIN, D. D.
Nadškof Chicaški.

Dano na obletnico posvečenja Cerkve Sv. Janeza v Lateranu, matere cerkve vseh cerkva sveta 1921.

Predragi: — Od prvih dana opstanka ove republike bio je običaj, da je poglavica ovog krščanskog naroda pozvao svoj narod, da se zahvali Bogu na svršetku ljeta, kad je je već poljski rad spravljen pod krov, da se zahvali Bogu za mnogi obilni blagoslov, što smo ga primili kroz godinu. Taj upravo uzrok dao je povoda i glavaru ove velike nadbiskupije, da se tim putem obrati na svoje katoličko ljudstvo u toj prigodi s molbom, da pokažu svoju zahvalnost Bogu, da podijele svoj prinos onome, koji na osobiti način zaprema Njegovo mjesto medju nama — najme Sv. Ocu Papi. Pošto ispunjujem svoju dužnost u času, kad se i opet jedna godina primiče kraju, posebna me još čustva vežu s Njim, od koga dolazi svaki blagoslov, ne toliko za darove, koje smo primili mi isti, nego još više za darove, koje smo dobili za one, koji su nesretniji od nas. Nikada najme u našej povjesti nije naše vjerno ljudstvo tako točno i darežljivo odgovaralo na sve naše molbe u nevolji i stisci, kao prošle godine. Ova godina nije bila tako bogata, kao prošle, pa ipak su vjernici tekom zadnjih dvanaest mjeseci dali kao odgovor na prošnje svoga nadbiskupa više od MILIJUN dolara u pomoć gladnima, bolesnima, bijednima, kao domaćim tako i strancima po drugim državama. Uistinu, ja bi bio, nezahvalnik, kad ne bi smatrao posebnom milošću božjom, što sam postavljen pastirom takovog ljudstva, koje si je uzelo za načelo riječi: "Bolje je dati, nego li primiti."

Ipak, najveći od svijui prihoda bio je onaj za sv. Oca Papu. Upravo u to vrijeme, nekako pred šest godina, ukazala se je potreba svete Stolice i činjenica, da je ona radi rata izgubila, pretrpila mnogo na svojim dohocima. Zato su od tada stalno povećavali svoje darežljive darove od godine do godine, tako, da su prošle godine dosegli visinu, koje još nijedna katolička biskupija na svijetu nije dosegla. Pa još je bio veći i dalekosežniji uspjeh toga njihovog darežljivog i svijesnog nastojanja. Taj njihov primjer pobudio je najme nasledovanje i po drugim krajevima, a kao posljedica toga bila je, da su se darovi američkih katolika podvostručili, dapače potrostručili, što je bez dvojbe razveselilo srce sv. Oca Pape, a što je olakšalo bijedu nevoljnika po drugim potrebnim državama. I tako se je dogodilo, da nijesu bile ruke Pape Benedikta, koje su bile vazda ispružene kao odgovor na bezbrojne prošnje za pomoć kroz pet strašnih godina, nikada prazne, te da je mogao vazda priiskočiti u pomoć nesretnom ljudstvu, stradajućim ženama i djeci bez krova, uništenim i zapuštenim crkvama, čiji su bolni vapaji dnevice stizali do njega. A sve ovo jedino radi pomoći, koju su mu slala njegova djeca iz daleke Amerike.

Ovih godina, kada je toliko kobnih moči djelovalo po cijelome svijetu, da bi podkopale i prodrmale prosvijetu, kojim se je ljudstvo toliko zanašalo, trudio se je neprestano sv. Otac i ispunjavao je svoje sveto poslanje, da bi ponovno posagrado, da bi zavio rane, da sve preporodi u Kristu. U tami i nesrećama strašnih godina ostao je Papa Benedikt XV. uzvišenom svijetilkom, koja je neprestano svijetlila, koja je opominjala narode i pojedince pred prastarim pečinama, o koje se je već toliko ladija — država — razbilo najednoć na komade, te im pokazao jedinu i stalnu luku. Ovo svoje Božansko poslanje nije izvršavao samo savjetima i opomenama, već, kao Milosrdni Samaritanac svijeta, iskrenost je svojih riječi pokazivao time, da je očinski skrbio za stradajuće čovječanstvo. O, kolika sreća za nas, što smo i mi mogli biti sudionici tog njegovog rada u preporodu svijeta i milosrdja! Kolika utjeha, da je zastalno malen darak jadne udovice pomogao gdje god u nevolji i stisci, te da je utješio krik stradajućih, da je otro suzu na oko koje sirote, da je dopriao koji tračak novoga ufanja nesrećnicima.

Ipak, bilo kako mu drago veliko djelo, što smo ga učinili, ipak nam još više preostaje, da uradimo. Nitko ne smije ni za čas misliti, da su zacjeljene sve rane rata. Novosti, koje nama nose novine od dana na dan, govore nam odviše jasno, da je čovječanstvo na putu oporavka, a možda i u pogibelji, da pane ponovno u strašnu nesreću. Milostivo posredovanje sv. Oca još nije bilo tako potrebno kao danas. Zato ga mi ne smijemo ostaviti na srijed puta, nego se moramo dignuti u svojoj darežljivosti do visine, do koje smo prije dospjeli. Pa, i ako će nas to stajati velikih žrtava, i ako nam nije najlagodnije zadnje vrijeme, ipak nas veže ona dužnost, koja nas vezala do sada, da dijelimo svoje milosrdje i skrb uz nesretnije ljudstvo od nas, te da iskazemo i sada svoju posebnu darežljivost našem sv. Ocu Benediktu XV.

Stoga dođuće nedjelje, u nedjelju pred "Thanksgiving day", kupit će se po običaju posebna kolekta po svim crkvama u našoj biskupiji i kod vsake mise za Petrov novič. To će biti naša svjedodžba, naš božični dar Glavaru velike obitelji, koja sačinjava Kristovu crkvu na zemlji. Onaj isti duh, koji je zanašo ljude u tolikim prvašnjim prigodama, uznesti će i oduševiti srca i sada, kad budu dođuće nedjelje pozvani, da daruju svoje doprinos ljubavi i poštovanja prema Onome, koji sada sjedi na Petrovoj stolici, a kome je Gospodin dao ključeve nebeskoga kraljestva i dužnost, da pase ovce i jagnje stada Njegovog.

Vaš u Kristu

† GEORGE W. MUNDELEIN, D. D.

Dano na godišnjicu posvečenja crkve sv. Ivana u Lateranu, majci crkve svijeta, 1921.

(Nadaljevanje z 3 strani)

je kompliment, na katerega ste lahko ponosni! To ni kompliment Vaših prijateljev, temveč Vaših najzagrizenjših nasprotnikov. S tem so priznali plemenitost Vašega boja in Vaših načel! Živio! Še mi smo ponosni! — Saj morda bode še rdečkarji spoznali, da imamo mi prav!

Dolg na tiskarni "Proletarca" je \$2.125.00, piše "Proletarec". Tako je bilo poročano na seji odbora, v katerem je med drugimi tudi katoliški Pogorelec. — Sedaj bodo pa zopet novo kolekto napovedali. Rdečkarji, dajte, dajte, dajte! Naša biserka je prazna! Dajte, dajte! Pa bodo zopet backi dali! Boste videli!

Posebno pa dobro pazimo, kam bode šel sedaj sklad za Ruske stradoče sirote. Mi poznamo te ruske (!) sirote in vemo, da bodo te ruske sirote dobile. Le pazite pa boste videli! —

"Proletarec" pravi: Justica mori zločince že tisočletja, zločinov pa še ni odpravila! Da, "Proletarce", vrjamo in tudi vemo, da jih nikdar me bo, dokler bodo listi, kakoršen je "Proletarec", in močje, kakor so njegovi uredniki.

"Proletarec" pravi, da je ignoranca največja ovira napredku in civilizacija.

To mora vsak boljševik in rdečkar podpisati z obema rokama. To je pokazala ignoranca ruskega delavstva, ki se je dalo v svoji preveliki ignoranci preslepiti rdečkarjem, da jim je vrjelo, da znajo "nebesa" pripustiti na zemljo.

Kaj družega je socijalizem kakor strašanska ignoranca! Kakor strašanska nevednost in zarukanost. Pameten človek ne more biti socijalist. Posebno sedaj ne več ko ima cel svet tako strašanske dokaze o sleparstvu socijalizma!

Žalostno je le, da se je ravno pristo delavstvo dalo tako preslepiti tem ignorantom da so jim sledili in pomagali, da so uničevali civilizacijo in omiko.

Ej, "Proletarček", slabo gre slabo! Kaj? Vedno bolj in bolj se tudi med vašimi rdečimi verniki jasni? Kaj? — Kolikokrat ste že pisali, kako gre katoliška cerkev v nič, kako krščanstvo izgublja. Toda danes?

Kaj pravi Rusija? Kaj pravi boljševizem? Kaj pravi Amerika, zlasti North Dakota? Kaj pravi celi svet? Smeje se pomilovalno onim maloštevilnim rdečkarjem kolikor jih je še okrog rdeče zastave.

Pa še o teh vemo, da so poleg samo iz trine in ker jih je sram, da so bili neumni in vrjeli socijalizem.

AMERIKANSKIM ORGANIZMOM, PEVOVODJEM IN PEVCEM.

Gotovo ste le čuli, da izdaja naša "Pevska zveza" svoje glasilo "Pevce". Poslali smo uredništvu Edinosti vse izšle številke, od koder jih lahko dobite in se prepričate o delu, o ciljih in nalogah naše organizacije, katere ideje nameravamo raztegniti tudi na Vas, rojake v Ameriki. Prosimo in vabimo vse slovenske pevovodje in organiste in pevce, da se naroče na ta naš list, da se tako razširi tudi med Vami v Ameriki kulturno delo naše organizacije. Glasilo "Pevce" stane za Ameriko \$1.00 na leto. Dobe se še vse številke.

Naročnino nam ali naravnost pošljite sem v domovino, ali pa uredništvu "Edinosti".

Rojaki, pevci in ljubitelji slovenske pesmi! Stopimo skupaj v eno kolo in širimo veliko kulturno delo, katero nalogo ima med našim narodom slovenska pesem. Naj bode naša slovenska pesem ona sladka vez, ki bode vezala vas povce tam v tujini in nas doma, da nas bo tako skupno navduševala in ogrevala za naše narodne vzvišene ideale.

Sem pevec in peti mi vse je na sveti!!
V Ljubljani 22. oktobra 1921.
Predsednik Dr. F. Kimovec.

RAZNO

Na Sv. Gori pri Gorici, so imeli 30. avgusta prav žalosten slučaj. Pri vходу v kaverno na Rutarjevi cesti, kjer se zavije pot do studenca, je postal neki človek žrtev granate, ki mu je popolnoma odtrgala eno nogo pod kolenom in mu jo vrgla nekaj metrov proč od trupla; drugo nogo mu je zlomila in vrgla na hrbet, ker je padel na trebušno lego. Glavo pa mu je popolnoma zdrobila. Nič se pa ne ve, kdo da je bil. Še vedno se dogajalo take nesreče. Pred nekaj dnevi je tudi v Grgarju nekega mladeniča granata precej osmodila. Tudi je pri podjetju, katero razstreljuje municijo, nekega delavca tako ranilo, da je vsled poškodbe moral umreti. Obenem je bilo poškodovanih nekaj drugih oseb.

ZAKAJ TRPETI?

Revmatične, nevralgije in bolečine v mišicah so hitro odpravljene s primerno uporabo

PAIN-EXPELLERJA

Tvorniška znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr. Glejte, da dobite pristnega — slavnega že več kot 50 let.

Zahtevajte SIDRO tvorniško znamko.

KRASNO SPRIČEVALO.

Very Rev. Mat. Šavs, dekan, nam je poslal priloženo pismo od doma, kjer mu prijatelj piše:

Ljubljana 18. X. 1921.

S poslanim "Koledarjem Ave Maria" si nam vsem napravil veliko veselja. Beremo ga vsi jaz, mati in sestra moja. Tudi drugi v hiši n. pr. Blaiweisovi otroci ga radi prebirajo. Vsebinska raznovrstna, zanimiva statistika, povesti nabožne, podobne onim v Mohorjevem Koledarju, a pesmice s slikami me spominjajo na prof. Keržičevega "Angeljčka". Posebno zanimiva je seveda letošnja izdaja radi treh srebrnomašnikov: Tebe, Mikša in Smoleja . . .

Velečastiti gospod dekan Šavs je zopet pet koledarjev naročil za stari kraj.

Vresnici, rojak, ne boš mogel večjega veselja narediti svojim dragim v domovini kakor ako se jih spomniš s tem koledarjem. Kako lep božični dar bo to! Kar poskusi, pa boš sam videl. Kaj je to tistih bore 75c.

Zato, rojaki, imamo še nekaj sto Koladerjev v zalogi. Toda zaloga hitro poteka. Kupček za kupčekom se hitro prazni. Če bo tako šlo, do Božiča od velike zaloge ne bo več ostalo. Zato še enkrat opozarjamo vse čitatelje, naj gotovo vsak takoj pošlje kak iztis v domovino. Nekako dva tisoč jih je že do sedaj šlo v domovino!

ZA AMERIKO IN STARI KRAJ

izdelujeva vsa NOTARSKA DELA, kakor prošnje za dobiti svoje sorodnike v Ameriko, razne kupne pogodbe, pooblastila, zaprisežene izjave, (affidavite) in druge enake listine.

Tudi preiskujeva lastninsko pravico zemljišč tu in v domovini. Posredujeva tudi v tožbenih zadevah med strankami tu in v domovini, izdelujeva prevode na angleški jezik in obratno, tolmačiva na sodnijah in dajeva vsakovrstne navodila.

AKO ŽELITE v tem oziru dobre in zanesljive postrežbe, tedaj se obrnite na svoja rojaka in boste NAJBOLJE postreženi.

ŠTEVILO PRISELJENCEV je omejeno. Zato je treba, da Vaši domači pazijo, da ne bojo med preštevilnimi in potem v New Yorku zavrjeni. Zavrjenih je bilo že na stotine, nekateri radi boleznih, veliko pa raditega, ker so se podali na pot brez vsakih navodil.

ZATO BO V KORIST Vam in Vašim sorodnikom ali prijateljem, ako dobite zanje natančna navodila, kako je potovati v Ameriko. Te navodila pa dajeva midva vsakemu popolnoma brezplačno in zastonj.

Po navodila pišite na:

JERICH & ŽELEZNIKAR,
Slovenska Notarija
(v uradu "Edinosti")

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

25 manj kot deset let starih dečkov je služilo pri vojaki v zadnji vojski v Združenih državah, za kar so se prostovoljno priglasili z dovoljenjem svojih starišev.

VREDNOST RESNEGA PREMIŠLJEVANJA.

Neki prominentni ameriški pisatelj pravi: "Trideset minut" pravega resnega premišljanja na dan, je že marsikaterega človeka osrečilo na svetu. Človeku ki dela načrte za bodočnost, mu ne more izpodleteti. Dan za dnem napreduje. Istotakšni so vpogledi našega življenja, katerih važnost resnega premišljanja ni nič manjša. Naj jih navedemo: Vsi čutite znamenja žlednih nerednosti. Vaš tek ni dober, ker Vas nadlegujejo razne kisline v želodcu; imate glavobol, vaše delo je slabo, radi duševne meglenosti, ki Vas nadleguje radi omenjenih vzrokov, tako v jutru, čez dan in večer. Če Vi pritem resno pomislite, morate priti do zaključka, da je takojšnja potreba, da se iznebite slabega teka, kot hitro mogoče, ter odstranite tudi vse, kar zastruplja Vaše telo. Toda na kakšen način? Mr. Rubin Carter iz Beaver Fally, Pa. da v tem oziru najboljši odgovor v svojem pismu, z dne 11. oktobra 1921: "Trinerjevo grenko vino je čudovito zdravilo. Kupite si Trinerjevo grenko vino pri Vašem drugistu, ali lekarnarju in Vaše boleznih in nadloge bojo izginile."

Ta krasna stenska ura, žepna ura in 10. dragocenih komandov dobite za samo \$9.95.

Samo enkrat v življenju imate tako priliko kot je to. Enake kupčije ni bilo še nikdar. Ta prilika žepna ura, ta čudovita stenska ura in teh dragocenih 10. komandov praktične zlatnine, vse to samo za \$9.95. Vi niste še nikdar videli enake prilike. Kajti mi smo edini, ki kupujemo blago v veliki množini za gotovi denar, kar nam da možnost narediti to izvanredno ponudbo. Radi gotovih višjih kustom in davkov, ne bomo zamogli teh predmetov več dobiti, zato bo Vam v korist, da se te prilike takoj poslužite.

Tu je popis kaj ponujamo: **NAJBOLJŠE ŽELEZNIŠKO URO**, z prvovrednim kolesjem in patentiranim regulatortjem, z pristnimi kamni, tako urejenimi da drži najnatanejši čas. Krasna oblika in lepo ingravirana, srebrno-nikalnasto pokrivalo in izgleda kakor \$10.00 ura. Vsaka ura je jamčena. **IMPORTIRANA STENSKA URA**, lična umetno ročno izdelana, kolesje izvrstno lahka za regulirati in je lep dodatek okrasa za vsaki dom. **IN DESET KOMANDOV**: 1) Krasni pozlačeni ženski privesek, 2) Denarnica iz usnja, 3) zapestni knofi, 4) krasni pozlačeni prstan z Amerikanskim orlom, 5) zaponka za zavrtnico, 6) zaponka za ovrtnik, 7) "Pina" za zavrtnico, 8) krasna usnjato verežico, 9) najboljši "Fountain Pen", 10) Britva iz najboljšega jekla vredna \$3.00.

Mi jamčimo popolno zadovoljnost ali pa denar nazaj. Ako niste zadovoljni z blagom, pošljite ga nam nazaj nepokvarjenega v desetih dneh, in mi Vam bomo povrnila Vaš denar. Glejte da boste prvi ki boste to ponudbo naročili, povejte pa tudi svojem znancem, zakar Vam bodo gotovo hvaležni.

NE POŠILJAJTE DENARJA, izrežite samo ta oglas in ga pošljite nam vred s 50c za poštne stroške. Drugo pa plačate ko prejmete blago na Vaš dom. Pišite takoj na:

1016 Mliwaukee ave.,

VARIETY SALES CO.

Dept. 1241.

Chicago, Ill.

FIDELITY ELECTRIC COMPANY

Frank Schonta, lastnik.

Vaši domovi bojo postali moderni, ako izročite nam v iste napeljavo električne razsvetljave. Mi jamčimo dobro delo za nizko ceno. Obiščite našo trgovino in oglejte razne stanovanjske opreme. Prodajamo tudi pralne stroje, gladilnike, štedilnike, itd. Vsakemu, ki nas priporoči svojemu znancu za napeljavo električne razsvetljave damo \$5.00 nagrade.

Plačuje se v gotovini ali pa na lahke obroke.

2049 West 22nd Street,

Phone: Canal 5190.

BOŽIČNE JASLICE

v zalogi imamo krasne Božične jaslice različne velikosti.

10x13 col stanejo \$1.25
9x9 col stanejo 1.00
7x10 col stanejo .75
3x4 col stanejo .10

Krasne Božične razglednice po 5 in 10c.

Naroča se pri:

"EDINOST",
1849 West 22nd St.,
Chicago, Ill.

Krasna oblika in lepo ingravirana, srebrno-nikalnasto pokrivalo in izgleda kakor \$10.00 ura. Vsaka ura je jamčena. **IMPORTIRANA STENSKA URA**, lična umetno ročno izdelana, kolesje izvrstno lahka za regulirati in je lep dodatek okrasa za vsaki dom. **IN DESET KOMANDOV**: 1) Krasni pozlačeni ženski privesek, 2) Denarnica iz usnja, 3) zapestni knofi, 4) krasni pozlačeni prstan z Amerikanskim orlom, 5) zaponka za zavrtnico, 6) zaponka za ovrtnik, 7) "Pina" za zavrtnico, 8) krasna usnjato verežico, 9) najboljši "Fountain Pen", 10) Britva iz najboljšega jekla vredna \$3.00.

Mi jamčimo popolno zadovoljnost ali pa denar nazaj. Ako niste zadovoljni z blagom, pošljite ga nam nazaj nepokvarjenega v desetih dneh, in mi Vam bomo povrnila Vaš denar. Glejte da boste prvi ki boste to ponudbo naročili, povejte pa tudi svojem znancem, zakar Vam bodo gotovo hvaležni.

NE POŠILJAJTE DENARJA, izrežite samo ta oglas in ga pošljite nam vred s 50c za poštne stroške. Drugo pa plačate ko prejmete blago na Vaš dom. Pišite takoj na:

1016 Mliwaukee ave.,

VARIETY SALES CO.

Dept. 1241.

Chicago, Ill.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovniške slike.

Da imamo na razpolago za alikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najsmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček
FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534

POZOR ROJAKI IN ROJAKINJE!

ALPENTINKTURA je najuspešnejše na svetu za rast in proti izpadanju las. Alpenpomada za brke in brado; kurja očesa in bradavice v 3 dneh popolnoma odstranim; revmatizem v 6 dneh popolnoma ozdravim. Bruslaintinktura od katere postanejo sivi lasje popolnoma naradni. Rane, opekline, potne noge in za druge bolezni imam jako uspešna zdravila; pišite po cenike, pošljem Vam jih zastonj.

JAKOB WAHČIČ

6702 Bonna Ave., N. E.

Cleveland, O.

W. Szymanski.

Vodim uspešno že tri-in-trideset let svojo dobro založeno trgovino z raznim pohištvo. — Vsak, ki poizkusi pri meni, je moj stalen odjemalec. Tako boste tudi Vi, ako le enkrat poizkusite in se prepričate o kakovosti mojega blaga. V zalogi imam najfinejše postelje, naslanjače, kuhinjsko pohištvo in sploh vse pohištveno opremo.

Predno si kupite pohištvo drugje pridite in ogledite si mojo trgovino, ki je Vam vedno na razpolago.

Se priporočam vsem Jugoslovonom!

1907 BLUE ISLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

PHONE: CANAL 597.

Phone: Roosevelt 8215.

ANTON BANICH

FANCY GROCERY

2050 W. 22nd Street,

Chicago, Ill.

Se priporočam slovenskim gospodinjam za naklonjenost. V zalogi imam vsako vrstno grocerijsko blago. Posebno pa: Najboljše salatno olje, "sweet oil," najboljšo kranjsko ajdovo moko in vedno sveže različno sadje. Pri meni dobite tudi "MALT EXTRACT and HOPS", iz katerega si naredi izborno domače pivo. Torej Slovenke na svidenje!

VELIKO ZALOGO

najboljših in najmočnejših čevljev, moških, ženskih in otroških, za jesensko in zimsko sezono, sem pravkar prejel. Kdor hoče biti zadovoljen prihodnjo zimo s svojimi čevlji, naj iste kupi pri meni, in dobil jih bo za nižjo ceno kot drugje.

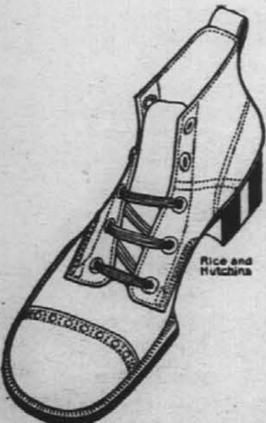

Praznične čevlje za može in fante in najfinejšega usnja, vsakovrstnega tipa se dobe pri meni od \$4.00 naprej.

Posebno trpežne čevlje dobite pri meni za Vaše dečke in deklice, ki hodijo v šolo.

Čevlje za delo iz najtrpežnejšega usnja se dobi pri meni od \$3.50 naprej.

Praznične čevlje zažene in dekleta iz finega mehkega usnja, kakor tudi razne sliperje, dobite pri meni ceneje kot drugje.

ROJAKE SLOVENCE vabim, da kadar se nahajajo v bližini, da pridejo in si ogledajo mojo trgovino. Rojaki nepozabimo na geslo:

"SVOJI K SVOJIM!"

JOSIP PERKO

SLOVENSKA TRGOVINA S ČREVLJI,

2101 W. 22nd St.

Chicago, Ill.

SMEŠNICE.

Nevaren poizkus.

A.: Ali je res nevarno lase mžazati, kakor trdijo zdravniki?

B.: Še bolj nevarno je, kakor učijo zdravniki. Moj stric je naredil poizkus in si je namazal lase z neko tekočino; še ni minilo tri mesece in

stric se je poročil z neko vdovo s šestimi otroci.

Vendar nekaj.

Ženitbeni posredovalec: "Kaj, leta 1854 ste rojena?"

Gospodična: "Ja, pa šele v novembru!"

FRANK TOMAŽIČ

SLOVENSKI GROCERIST

Priporočam svojo dobro urejeno grocerijo Slovincem in Hrvatom. V zalogi imam vedno najboljše salatno olje, doma narejeno kislo zelje in pravo kranjsko ajdovo moko.

1858 W. 22nd Street,

Chicago, Ill.

Phone: Canal 2910.

DR. J. V. ŽUPNIK.

ZOBOZDRAVNIK

6131 St. Clair avenue in Corner E. 62nd Street, nad Slovena Banko. Uhod je na 62nd Street.

Cleveland, Ohio.

Izvršujem zobozdravniški poklic že nad 7, let v tej okolici. Moje delo je zanesljivo.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6017 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE. Iščete MOŠKE OBLEKE po naročilu točno in ceno.

Pripravite se za neodvisnost

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe priložnosti in vspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavedni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro zjutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.

Molitvenik.

V kratkem izide v našem uredništvu nov molitvenik z velikim tiskom. Novi molitvenik "MOJ TOVARIŠ" je primerno urejen za Amerikanske Slovence. Vsebuje poleg navadnih molitev še posebne molitve k sv. Ani, ki so prikladne za pobožnost k sv. Ani, katera pobožnost je po Ameriki zelo razširjena. V molitveniku se nahaja tudi običajna molitev po blagoslovu: Češčen bodi Bog.

Veliko je bilo popraševanja po novem molitveniku z velikim tiskom.

Verno, slovensko ljudstvo! Tvojo željo smo izpolnili z izdajo novega molitvenika. Ti verno slovenskoljudstvo, pa izpolni željo uredništva in sezi z veseljem po molitveniku in v cerkev idoč naj Te spremlja

TVOJ TOVARIŠ.

Cena novemu molitveniku je \$1.00. Pišite na:

"AVE MARIA",
1849 West 22nd Street,
Chicago, Illinois.

"Prosveta" pravi, da je nadškof Hanna v San Francisco glasoval za znižanje mezde stavbinskim delavcem za sedem in pol odstotka. Resnica je, da je nadškof Hanna glasoval za znižanje stavbinskega materiala in živil za 20 proc. in le ako se to izpelje, je glasoval za znižanje tudi delavskih plač.

Sicer pa, "Prosveta", ali si že povedala svojim koštrunom, da ima tvoj ideal in uzor Ante Kristan v Jugoslaviji petnajst milijonov plače na leto?

In ali si že povedala, kam je šel denar milijondolarskega fonda?

To bo bolj zanimivo, ker se bolj tika delavcev, kakor pa, kako je nadškof Hanna glasoval, ker njegov glas itak ni imel veliko upljava, kar je pokazala praksa.

"Prosveta" se je povspela do učnosti, da trdi, da "očetje uče otroke, kako se vozi po železnici." — Slovenski očetje, ali ste res kedaj že kaj takega učili? Mislimo, da imajo otroci slovenskih starišev toliko možgan, da se znajo sami na vlak usteiti in se dati peljati, da jih prav nič ni treba učiti. Ubogi duševni revčki uredniki "Prosvete", če so se še tega morali učiti! Lepo spričevalo duševne revščine!

"Prosveta" piše: "Vsa čast našim očetom! Kar so nam zapustili do brega, je še vedno v rabi, toda njihove slabosti in ignoranca naj počivajo z njimi v grobu." — Toda po naših rdečkarjih soditi, so pa oni povzeli po njih samo zadnje, kajti obudovanja vredna je njih ignoranca in njihove slabosti in zastonj iščemo pri njih kaj dobrih lastnosti njih nesrečnih dobrih očetov. — O nekaterih smo čuli, da se doma sramujejo početja njih sinov v Ameriki.

